

Chişinău, 04 mai 2023

**Comisia juridică, numiri și imunități
a Parlamentului Rep. Moldova,**

**În atenția președintei Comisiei,
dna Olesia Stamate**

Stimată doamnă Stamate,

Asociația Presei Electronice (APEL) a examinat proiectul de lege Nr. 100 din 12.04.2023 privind *accesul la informațiile de interes public*, discutat în cadrul consultărilor publice organizate de Comisie în data de 2 mai 2023 și a formulat o serie de propuneri și sugestii asupra documentului, pe care le propune atenției deputaților.

Propunerile, sugestiile și comentariile experților APEL au fost elaborate în cadrul proiectului „*Dezvoltarea strategică și consolidarea cadrului legal și de reglementare pentru mass-media independentă din Rep. Moldova*”, implementat de asociație cu susținerea International Media Support (IMS).

Cu deosebit respect,

**Vasile State,
director executiv APEL**

Propunerile Asociației Presei Electronice (APEL) la proiectul Legii cu privire la informațiile de interes public

Prevederi proiect	Propuneri APEL
<p>Articolul 2. Informațiile de interes public</p> <p>Informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format).</p>	<p>Articolul 2. Informațiile de interes public</p> <p>Informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații.</p> <p>Sau varianta din Nota informativă:</p> <p>Articolul 2. Informațiile de interes public</p> <p>Informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații:</p> <p>a) indiferent de forma de exprimare (text, reprezentare grafică, imagine, sunet, etc.);</p> <p>b) indiferent de suportul de stocare (hârtie, stickurile de memorie USB, CD-ROM-urile, DVD-urile, cardurile de memorie sau discurile dure ale computerelor, mesajele transmise prin poșta electronică, informațiile stocate în formă electronică/digitală, precum și orice alte suporturi care permit reproducerea informațiilor stocate);</p> <p>c) indiferent de tipul sau caracterul informațiilor (date cu caracter personal, secret comercial, etc.);</p> <p>d) indiferent dacă au fost create/elaborate de însăși furnizorii de informații sau au fost colectate/recepționate de la alte persoane sau organizații.</p> <p>Argument:</p> <p>sintagma ”indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format)” este problematică. Precizările din paranteze îngustează și încurcă sensul cuvintelor ”indiferent de suportul de stocare”. Cuvintele ”indiferent de suportul de stocare” include orice suport de stocare – de la papirusuri, tăblițe de argilă sau de bambus, scoarțe de mesteacăn sau foi de cupru și până la dispozitivele magnetice, optice sau cu semiconductor. Cuvintele din paranteze nu sunt necesare, pentru că nu sunt nici exacte, nici exhaustive.</p> <p>Sintagma ”indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format)” limitează prevederea doar la suportul de stocare și contravine prevederilor corespunzătoare din Convenția de la Tromsø. Nota explicativă, în acest sens, nu poate înlocui prevederea legală.</p> <p>În altă ordine de idei: în Nota informativă, la art. 2 și 3, atestăm următoarele: ”Astfel, orice informație care se află în posesia furnizorului reprezintă informație de interes public” și ”Într-o succesiune logică, art. 3 enumeră exhaustiv totalitatea subiecților care constituie furnizorii de informații și care vor fi obligați să asigure accesul la informațiile aflate în posesia sa”. Este imperios necesar de reținut, că niciun furnizor de informații de interes public nu poate fi ”posesor”, ci doar deținător de informații. Anume cu noțiunea ”deținător” operează atât Convenția de la Tromsø și Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø, cât și CEDO.</p>
<p>Articolul 3. Furnizorii de informații</p> <p>Furnizorii de informații sunt:</p> <p>a) autoritățile publice;</p> <p>b) instituțiile publice;</p> <p>c) întreprinderile de stat sau municipale;</p>	<p>Articolul 3. Furnizorii de informații</p> <p>Furnizorii de informații sunt:</p> <p>g) asociațiile profesionale ale profesiiilor conexe sectorului justiției, precum și organele de autoadministrare ale acestora;</p> <p>Argument:</p>

<p>d) persoanele juridice de drept privat în care furnizorii de informații prevăzuți la lit. a)-c) sau e) au calitatea de fondator sau cofondator;</p> <p>e) persoanele juridice de drept privat controlate de furnizorii de informații prevăzuți la lit. a)-d), în conformitate cu art. 203 alin. (3)-(7) din Codul civil nr. 1107/2002;</p> <p>f) persoanele juridice care prestează servicii publice (în privința informațiilor care se referă la prestarea serviciilor publice);</p> <p>g) asociațiile profesionale și organele de autoadministrare ale profesiiilor conexe sectorului justiției;</p> <p>h) executorii judecătorești și notarii (în privința informațiilor care se referă la exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege);</p> <p>i) partidele politice și organizațiile social-politice.</p>	<p>art.3. lit. g). așa cum e scris, poate fi interpretat și în sensul, că toate asociațiile profesionale sunt furnizori de informații. Pentru eliminarea eventualelor interpretări, este oportună exactitatea formulării prevederii respective.</p>
<p>Articolul 8. Publicarea informațiilor de interes public pe pagina web oficială</p> <p>(1) Pe pagina web oficială a furnizorilor de informații, în funcție de specificul activității acestora, este publicată din oficiu următoarea informație:</p> <p>c) datele privind persoanele juridice cărora le este transmisă, în modul stabilit, o parte din funcțiile autorității publice (denumirea organizației, adresa poștală și juridică, numărul de telefon și, după caz, de fax, adresa poștei electronice);</p> <p>i) orele de primire în audiență, precum și datele privind modul adresării petițiilor;</p> <p>i¹) modul de furnizare a informațiilor de interes public la cerere;</p> <p>m) serviciile publice prestate persoanelor fizice și juridice și, după caz, tarifele pentru prestarea respectivelor servicii;</p> <p>Argumente:</p> <p>Art. 8. Alin (1): dacă din șirul lung al furnizorilor de informații obligațiunea este doar pentru autoritățile publice (așa cum sunt enumerate în art. 30 alin (2)), impactul legii se îngustează drastic; prevederea sugerează că prezenta lege nu este una și aceeași pentru toți furnizorii de informații; se pare, e cea mai mare lacună a proiectului de lege...</p> <p>Art. 8. alin. (1) lit. c): așa cum e scris, între paranteze, înseamnă obligativitatea de a indica și numărul de fax, lucru imposibil în situația în care acesta lipsește;</p> <p>lit. i) și i¹): petițiile fie trebuie omise, fie trebuie separate de solicitările de informații, pornind de la practica păguboasă persistentă, când petițiile și solicitările de informații erau și continuă să fie confundate;</p> <p>lit. i): pentru a evita utilizarea mai multor noțiuni referitoare la cerere ("depunerea cererii", "menținerea cererii" etc.) este sugerată utilizarea unei singure noțiuni – "adresare", care este la fel de potrivită în toate cazurile, inclusiv în cazul unei "adresări verbale" de cerere a informațiilor (nu-i românește "să depunem verbal" ori "să înaintez verbal" o cerere). În Regulamentul CEDO care se referă la cereri către Curte (https://www.echr.coe.int/Documents/Interim_Measures_RON.pdf), de exemplu, este utilizată sintagma "depunerea cererilor", dar cererile la CEDO se depun doar în formă scrisă, prin fax ori prin poștă și, deci, sintagma, în cazul dat, este absolut potrivită.</p> <p>i¹): formularea "modul de comunicare a informațiilor de interes public la cerere" este unificată cu titlatura Capitolului III - COMUNICAREA INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC LA CERERE;</p> <p>m) pentru comoditatea utilizatorilor paginilor web oficiale, inclusiv pentru economie de timp, ar fi oportună și indicarea tarifulor, dacă acestea există.</p>	<p>a) structura și bugetul autorității, numărul angajaților/membrilor, datele privind obiectivele și funcțiile sale, adresele poștale, numerele de telefon și alte rechizite ale adresei autorității publice, datele privind autoritățile subordonate (cu indicarea și/sau trimiterea la paginile web oficiale ale acestora), numerele de telefon ale serviciilor de informație;</p> <p>b) datele privind conducerea autorității publice, inclusiv studiile, experiența profesională, modul de accedere în funcția deținută, adresa de poștă electronică și numărul de telefon;</p> <p>c) datele privind persoanele juridice cărora le este transmisă, în modul stabilit, o parte din funcțiile autorității publice (denumirea organizației, adresa poștală și juridică, numărul de telefon și fax, adresa poștei electronice);</p> <p>d) lista actelor normative care stau la baza activității autorității publice;</p> <p>e) raportul anual privind activitatea autorității publice, precum și raportul financiar anual al acesteia;</p> <p>f) datele privind achizițiile publice, care vor cuprinde planul anual de achiziții, rapoartele de monitorizare a contractelor de achiziții publice și, după caz, alte informații relevante;</p> <p>g) datele privind evenimentele oficiale organizate de autoritatea publică (ședințe, înfălniri, conferințe de presă, colegii și altele), precum și despre deciziile adoptate la astfel de întruniri oficiale;</p> <p>h) datele privind vizitele oficiale și deplasările de serviciu în străinătate ale personalului autorității publice, inclusiv devizul și sursa de finanțare a cheltuielilor;</p> <p>i) orele de primire în audiență, precum și datele privind modul depunerii a petițiilor și a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public;</p> <p>j) datele privind programele și proiectele, inclusiv de asistență tehnică, a cărui beneficiar sau executor este autoritatea publică (denumirea, scopurile și sarcinile de bază, beneficiarii și executorii principali de program, termenii și rezultatele de realizare scontate, volumul și sursele de finanțare);</p> <p>k) datele privind planificarea și executarea bugetelor de către autoritatea publică.</p> <p>l) datele privind rezultatele controalelor efectuate de/in cadrul autorității publice;</p> <p>m) serviciile publice prestate persoanelor fizice și juridice;</p>

<p>Articolul 10. Alte modalități de diseminare a informațiilor de interes public</p> <p>Furnizorii de informații pot realiza și alte forme de informare activă a cetățenilor și a mijloacelor de informare în masă, precum diseminarea informației:</p> <ol style="list-style-type: none"> în cadrul programelor de televiziune sau de radio; în publicații sau articole de presă; prin afișarea pe panouri informative; prin alte modalități de răspândire a informației. 	<p>Articolul 10. Alte modalități de diseminare a informațiilor de interes public</p> <p>Furnizorii de informații pot disemina informații de interes public prin intermediul:</p> <ol style="list-style-type: none"> propriei instituții mass-media, după caz; serviciilor media audiovizuale; publicațiilor periodice scrise și on-line; declarațiilor, comunicatelor, briefingurilor, conferințelor și evenimentelor de presă; evenimentelor publice (mese rotunde, seminare, conferințe, simpozioane etc.); propriei pagini/conturi/canale pe rețele sociale; panourilor informative; altor modalități (întâlniri, prezentări de rapoarte sau dări de seamă etc.). <p>Argument:</p> <p>Art. 10., așa cum e scris (lit. a)-d), se referă, de fapt, la informarea activă a cetățenilor, nu și a "mijloacelor de informare în masă". În plus, nu este îndreptățită "cooptarea" unei singure categorii – mass-media, pe lângă categoria cetățenilor. Și furnizorii de informații, și mass-media ar trebui să junească același scop – informarea pro activă a cetățenilor. Mass-media poate face acest lucru, dacă, la rândul său, devine parte activă în diseminarea informațiilor de interes public. Iar pentru a deveni parte activă, trebuie implicată în activitățile/evenimentele publice ale furnizorilor de informații. Redacția sugerată a art. 10. urmărește anume scopul dat. Sintagma "mijloace de informare în masă" ar trebui substituită cu sintagma "instituții mass-media", așa cum aceasta este consacrată, inclusiv în noul Cod electoral sau cu "mass-media".</p>
<p>Capitolul II TRANSPARENȚA PROACTIVĂ</p> <p>Articolul 8. Publicarea informațiilor de interes public pe pagina web oficială</p> <p>Articolul 9. Actualizarea informațiilor de interes public</p> <p>Articolul 10. Alte modalități de diseminare a informațiilor de interes public</p>	<p>Articolul 8. Publicarea informațiilor de interes public pe pagina web oficială</p> <p>Articolul 9. Alte modalități de diseminare a informațiilor de interes public</p> <p>Articolul 10. Actualizarea informațiilor de interes public</p> <p>Argument:</p> <p>Art. 8. prevede o modalitate de diseminare a informațiilor de interes public și, logic ar fi ca, imediat, să urmeze și alte modalități, iar apoi – actualizarea informațiilor.</p>
<p>Articolul 11. Cererea de comunicare a informațiilor de interes public</p> <p>(1) Orice persoană fizică sau juridică (în continuare – solicitant) are dreptul să solicite și să obțină orice informații de interes public, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege, prin înaintarea unei cereri de comunicare a informațiilor de interes public (în continuare – cerere).</p> <p>(2) Furnizorii de informații sunt obligați să comunice toate informațiile de interes public solicitate, în condițiile prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(3) Prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.</p>	<p>Articolul 11. Cererea de furnizare a informațiilor de interes public</p> <p>(1) Orice persoană fizică sau juridică (în continuare – solicitant) are dreptul să solicite și să obțină orice informații de interes public, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege, prin adresarea unei cereri de comunicare a informațiilor de interes public (în continuare – cerere).</p> <p>(2) Furnizorii de informații sunt obligați să furnizeze toate informațiile de interes public solicitate, în condițiile prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(3) Prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 referitoare la furnizarea informațiilor de interes public se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.</p> <p>Argument:</p> <p>Prin sugestia din alin. (1) este unificat limbajul.</p> <p>Alin. (3), așa cum e formulat, este corp alogen în conținutul art. 11 și nu-i clar cui fi este adresat. Legea, în general, și art. 11, în particular, vizează toți cetățenii. E motivul, din care un cetățean de rând, de exemplu, ar avea dificultăți să înțeleagă raționamentul alin. (3). Pentru depășirea situației ar fi necesar, cel puțin, indicarea prevederilor concrete din Codul administrativ și nu întregul Cod sau acceptarea propunerii de redactare a alin. (3).</p>
<p>Articolul 12. Înaintarea cererii</p> <p>(1) Cererea se înaintează furnizorului de informații și poate fi:</p>	<p>Articolul 12. Adresarea cererii</p> <p>(1) Cererea poate fi adresată furnizorului de informații:</p>

<p>a) transmisă în formă electronică, prin intermediul poștei electronice a furnizorului de informații;</p> <p>b) depusă în scris la sediul furnizorului de informații sau expediată prin poștă ori fax;</p> <p>c) depusă verbal, fiind consensată într-un proces-verbal.</p> <p>(2) Pentru cererea transmisă în formă electronică nu este necesară întrunirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice, fiind suficiente elementele obligatorii prevăzute la art. 14 alin. (1).</p>	<p>a) în formă scrisă, depusă la sediul furnizorului de informații sau expediată prin poștă, fax ori prin intermediul poștei electronice;</p> <p>b) în formă verbală, consensată la sediul furnizorului de informații într-un proces-verbal întocmit de furnizorul de informații și semnat de ambele părți.</p> <p>(2) Cererea nu poate fi adresată furnizorului de informații prin intermediul telefonului (fix ori mobil).</p> <p>(3) Pentru cererea expediată prin intermediul poștei electronice nu este necesară întrunirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice, fiind suficiente elementele obligatorii prevăzute la art. 14 alin. (1).</p> <p>Argument:</p> <p>Prin redenumirea art. 12. este urmărită uniformizarea limbajului documentului.</p> <p>Alin. (1) lit. a): sunt comasate două prevederi - a) și b), dat fiind că cererea electronică tot în "formă scrisă" este și, totodată, eliminăm cuvinte în plus.</p> <p>Alin. (1) lit. b): este completată prevederea de la lit. c), prin a adăuga claritate, că cererea verbală nu poate fi adresată, decât la sediul furnizorului (acest lucru devine clar abia în art. 13. alin. (3)) și prin a stabili o mini-procedură referitoare la cine întocmește procesul-verbal și cine-l semnează.</p> <p>Alin. (2): este un alineat nou care înlătură eventualele nedumeriri legate de imposibilitatea solicitării informațiilor prin intermediul telefonului, devenit între timp cel mai popular și confortabil mijloc de comunicare.</p> <p>Alin. (3): este alin. (2), redactat corespunzător.</p>
<p>Articolul 13. Înregistrarea cererii</p> <p>(1) Furnizorul de informații este obligat să primească și să înregistreze cererea, în ziua recepționării, în Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, în conformitate cu instrucțiunile cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, aprobate de Guvern. Primirea sau înregistrarea cererii nu poate fi refuzată.</p> <p>(2) În cazul cererii transmise în formă electronică, furnizorul de informații este obligat să comunice în aceeași zi, prin aceeași mijloace, numărul și data de înregistrare a cererii.</p> <p>(3) În cazul cererii depuse în scris sau verbal la sediul furnizorului de informații ori a cererii expediate prin poștă sau fax, furnizorul este obligat să elibereze și să transmită în ziua recepționării dovada înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării.</p>	<p>Articolul 13. Înregistrarea cererii</p> <p>(1) Furnizorul de informații este obligat să primească și să înregistreze cererea, în ziua recepționării, în Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, în conformitate cu instrucțiunile cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, aprobate de Guvern. Primirea sau înregistrarea cererii nu poate fi refuzată.</p> <p>(2) În cazul cererii expediate prin intermediul poștei electronice, furnizorul de informații este obligat să comunice în aceeași zi, prin aceeași mijloace, numărul și data de înregistrare a cererii.</p> <p>(3) În cazul cererii adresate în scris sau verbal la sediul furnizorului de informații ori a cererii expediate prin poștă sau fax, furnizorul este obligat să elibereze sau să transmită în ziua recepționării dovada înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării.</p> <p>Argument:</p> <p>Este unificat limbajul documentului.</p> <p>Art. 13. alin. (3): primul "și", pentru exactitate, este înlocuit cu "sau".</p>
<p>Articolul 15. Sancțiunile pentru lipsa elementelor obligatorii ale cererii</p> <p>(1) Cererea care nu conține unul din elementele obligatorii prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. a)-c) nu se examinează.</p> <p>(2) Dacă în cerere nu este indicată și specificată informația de interes public solicitată sau dacă, din conținutul cererii, nu este posibilă identificarea informației solicitate, furnizorul de informații, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, comunică solicitantului asupra neajunsului și îi oferă un termen rezonabil pentru înlăturarea acestuia.</p>	<p>Articolul 15. Sancțiunile pentru lipsa elementelor obligatorii ale cererii</p> <p>(2) Dacă în cerere nu este indicată și specificată informația de interes public solicitată sau dacă, din conținutul cererii, nu este posibilă identificarea informației solicitate, furnizorul de informații, în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, înștiințează solicitantul despre situația constatăată. Solicitantul, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare, trebuie să remedieze situația constatăată. Furnizorul de informații este obligat să acorde asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației. Ziua în care a fost identificată informația solicitată este considerată ziua înregistrării cererii.</p>

<p>Furnizorul de informații este obligat să acorde asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației.</p> <p>(3) În cazul în care solicitantul nu înlătură neajunsul în termenul rezonabil acordat, cererea nu se examinează.</p>	<p>(3) În cazul în care solicitantul nu remediază situația în termenul prevăzut la alin. (2), cererea nu se examinează.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (2): termenul de 5 zile lucrătoare (o săptămână, practic) pentru furnizorul de informații este exagerat de mare. Solicitantul e bine să aibă un termen exact de remediere a situației și nu unul "rezonabil", care-i abstract și interpretabil. Acest fapt este important, pentru că de la expirarea termenului încep cele 15 zile, în care urmează să fie soluționată cererea. Este interesul solicitantului să înlătore neajunsul cât mai grabnic și din acest motiv termenul de 5 zile lucrătoare poate fi chiar și mai mare. 3 zile pentru furnizor și 5 zile pentru solicitant, pentru că solicitantul este "clientul" furnizorului și, deci, trebuie tratat corespunzător.</p> <p>Completarea alin. (2) cu "Ziua în care a fost identificată informația solicitată este considerată ziua înregistrării cererii" este principială din perspectiva termenului legal de soluționare a cererii.</p> <p>Alin. (3): este de redactare.</p>
<p>Articolul 17. Termenul de examinare și soluționare a cererii</p> <p>(1) Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii.</p> <p>(2) Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 5 zile, în cazul în care se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prelungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și împreună cu motivele prelungirii.</p> <p>(3) În cazul conexării cererilor conform art. 16, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant.</p> <p>(4) Cererile depuse verbal se soluționează imediat, în ziua depunerii, dacă informațiile solicitate sunt disponibile. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile imediat, vor fi aplicabile termenele prevăzute la alin. (1)-(3).</p>	<p>Articolul 17. Examinarea și soluționarea cererii</p> <p>(1) Solicitățile de informații de interes public sunt tratate în mod egal, fiind examinate și soluționate în ordinea recepționării și înregistrării acestora.</p> <p>(1¹) Informațiile de interes public sunt furnizate solicitantului din momentul în care sunt disponibile, dar nu mai târziu de 10 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 15 alin. (2).</p> <p>(1²) În cazul, în care solicitant este o instituție mass-media, furnizorul de informații de interes public poate examina cererea în mod prioritar fără a prejudicia examinarea altor cereri.</p> <p>(2) Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 5 zile lucrătoare, în cazul în care este solicitat un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prelungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și împreună cu motivele prelungirii.</p> <p>(2¹) În situația prevăzută de art. 15, alin. (2), termenul de examinare și soluționare curge de la data identificării informației solicitate.</p> <p>(3) În cazul conexării cererilor conform art. 16, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant.</p> <p>(4) Cererile adresate în scris sau verbal la sediul furnizorului de informații sunt soluționate în ziua adresării, dacă informațiile solicitate sunt disponibile. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile, vor fi aplicabile termenele prevăzute la alin. (1)-(3).</p> <p>Argument:</p> <p>Titlul art. 17. devine mai cuprinzător, incluzând și prevederile alin. (1), care nu e despre termene.</p> <p>Alin. (1): conține o normă la care se referă Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø.</p> <p>Alin. (1¹): sintagma "din momentul în care sunt disponibile" pare a fi gratuită, de rând ce niciun solicitant nu poate verifica momentul real al disponibilizării informațiilor; este sugerat ca termenul de examinare a cererilor să fie indicat în zile lucrătoare, pentru a elimina eventuale confuzii sau interpretări; completarea alin. (1) este necesară pentru că ia în calcul o excepție.</p> <p>Alin. (1²): noua prevedere vizează, de fapt, furnizorii de informații care ar acționa cu bună credință; noua prevedere nu contravine recomandărilor internaționale/europene, dat fiind că ea nu obligă furnizorul de informații, ci doar îl permite.</p>

<p>Articolul 18. Modalitatea comunicării informațiilor de interes public</p> <p>(1) Informațiile de interes public sunt comunicate în modalitatea indicată în cerere, după cum urmează:</p> <p>a) furnizarea informației în formă electronică;</p> <p>b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hârtie;</p> <p>c) eliberarea informației la sediul furnizorului de informații;</p> <p>d) examinarea informației în original la sediul furnizorului de informații.</p> <p>(2) În cazul în care în cerere nu este indicată expres modalitatea preferată de comunicare a informațiilor solicitate, acestea sunt furnizate în formă electronică. Dacă cererea nu conține adresa poștei electronice a solicitantului, informațiile sunt expediate prin poștă, pe suport de hârtie.</p> <p>(3) Furnizarea informației în formă electronică presupune furnizarea, prin intermediul poștei electronice, după caz, a documentelor electronice, a înscrisurilor în format electronic, a copiilor scanate în format electronic de pe documentele pe suport de hârtie, precum și a informațiilor exprimate în orice formate digitale care pot fi transmise prin intermediul poștei electronice (text, imagine, audio, video, etc.). Furnizarea informației în formă electronică se referă și la furnizarea datelor din registrele de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate.</p>	<p>Alin. (2¹): noua prevedere urmărește scopul de a elimina orice confuzii posibile vizând ziua din care începe să curgă termenul de examinare a cererilor.</p> <p>Alin. (4): completările întesc confortul solicitantului care vine la furnizorul de informații și care poate adresa cererea fie în scris, fie verbal; în rest – redactări de unificare a limbajului.</p> <p>Articolul 18. Modalitatea furnizării informațiilor de interes public</p> <p>(1) Informațiile de interes public sunt furnizate în modalitatea indicată în cerere, după cum urmează:</p> <p>a) furnizarea informației în formă scrisă prin intermediul poștei electronice, prin poștă sau prin fax;</p> <p>b) furnizarea informației la sediul furnizorului de informații, pe suport de hârtie sau pe suport digital (o copie făcută pe orice dispozitiv portabil de stocare a memoriei flash al solicitantului);</p> <p>c) examinarea informației în original la sediul furnizorului de informații, în condiții care asigură comoditatea examinării informației în original și integritatea informației.</p> <p>(1¹) În cazul examinării informației în original la sediul furnizorului de informații solicitantul poate face copii, fotografii, notițe etc.</p> <p>(2) În cazul în care în cerere nu este indicată expres modalitatea preferată de furnizare a informațiilor solicitate, acestea sunt furnizate prin intermediul poștei electronice. Dacă cererea nu conține adresa poștei electronice a solicitantului, informațiile sunt expediate prin fax ori prin poștă, pe suport de hârtie.</p> <p>(3) Prin intermediul poștei electronice sunt furnizate orice informații în format digital (text, imagine, audio, video, documente, înscrisuri, copii scanate etc.). Informațiile în format digital se referă și la datele din registrele de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (1): este formulat mai exact, mai cuprinzător și mai succint; concretizează condițiile, în care informația este examinată la sediul furnizorului.</p> <p>Alin (1¹): elimină eventuale neînțelegeri dintre solicitant și furnizor.</p> <p>Alin. (2)-(3): sunt redactate mai riguros fără a altera esența.</p>
<p>Articolul 19. Plățile pentru comunicarea informațiilor de interes public</p> <p>(1) Este gratuită, cu excepțiile prevăzute de lege sau hotărâre a Guvernului:</p> <p>a) furnizarea informației în formă electronică;</p> <p>b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hârtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini;</p> <p>c) eliberarea informației la sediul furnizorului de informații, pe suport de hârtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini;</p> <p>d) examinarea informației în original, la sediul furnizorului de informații.</p> <p>(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b) și c), dacă volumul informației depășește 20 de pagini, acestea pot fi expediate solicitantului contra o plată de 0,02 unități convenționale – achitarea, ca-n alin. (3)? pentru fiecare pagină. Cuantumul unității convenționale este prevăzut la art. 26 alin. (2).</p> <p>(3) În cazul în care, conform legii sau hotărârii Guvernului, comunicarea informației presupune achitarea unor plăți, solicitantul este informat, în termenul prevăzut la art. 17, despre suma totală care urmează a fi achitată pentru comunicarea informațiilor solicitate, precum și despre modalitatea achitării acesteia. Informațiile de interes public sunt comunicate în termen de cel mult 5 zile de la data achitării plății.</p>	<p>Articolul 19. Plățile pentru furnizarea informațiilor de interes public</p> <p>(1) Este gratuită, cu excepțiile prevăzute de lege sau de hotărârea Guvernului:</p> <p>a) furnizarea informației prin intermediul poștei electronice sau prin fax;</p> <p>b) furnizarea informației prin poștă, pe suport de hârtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini standard de text, pagina standard constituind 1500 de caractere fără spații;</p> <p>c) furnizarea informației la sediul furnizorului de informații pe suport digital (orice volum de informații) sau pe suport de hârtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini standard;</p> <p>d) examinarea informației în original, la sediul furnizorului de informații.</p> <p>(2) Pentru fiecare pagină standard în plus de informații furnizate în condițiile alin. (1) lit. b) și c), solicitantul achită o plată de 0,02 unități convenționale. Cuantumul unității convenționale este prevăzut la art. 26 alin. (2).</p> <p>(3) În cazul în care, conform legii sau hotărârii Guvernului, furnizarea informației presupune achitarea unor plăți, solicitantul este informat, în termenul prevăzut la art. 17, despre suma totală care urmează a fi achitată pentru furnizarea informațiilor solicitate, precum și despre modalitatea și termenul limită de achitare a acesteia. Informațiile de interes public sunt furnizate în termen de cel mult 3 zile lucrătoare de la data achitării plății.</p>

<p>(4) Furnizorii de informații pot institui proceduri mai favorabile pentru solicitanți cu privire la plățile percepute și modalitatea achitării acestora, decât prevederile prezentului articol.</p> <p>De discutat: nu trebuie prevăzute limite pentru volumul informațiilor pe suport digital (audio, video, imagini)? Pot fi solicitate volume exorbitante...</p>	<p>(3¹) Neachitarea plății pentru informațiile solicitate în termenul limită prevăzut anulează cererea de solicitare a informațiilor.</p> <p>(4) Furnizorii de informații sunt în drept să instituie plăți mai mici și modalități mai favorabile de achitare a acestora, decât cele prevăzute de prezentul articol.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (1): este redactat mai riguros; ia în calcul toate situațiile; concretizează ce este o pagină standard de text.</p> <p>Alin. (2): așa cum e formulat în proiect, nu reiese clar, că furnizorul ar putea decide și să nu perceapă plată (precum afirmă Nota informativă); sugestia aduce claritate deplină, că sunt plătite doar paginile în plus la cele 20 gratuite; prevederile Codului administrativ, conform căruia ar trebui plătite și primele 20 de pagini, par a fi alogice și, poate, nu e cazul să fie preluate și în prezenta lege.</p> <p>Alin. (3): micșorează termenul de 5 zile la 3; dacă legea este pentru solicitanți, atunci atare termene trebuie să fie cât mai reduse; este necesar un termen limită de achitare a plății.</p> <p>Alin. (3¹): prevede ce se întâmplă în situația, în care plata nu este achitată.</p> <p>Alin. (4): de redactare.</p>
<p>Articolul 20. Readresarea cererii</p> <p>(1) În cazul în care informațiile solicitate nu sunt deținute de furnizorul de informații în adresa căruia a fost înaintată cererea, dar se află în posesia unui alt furnizor, cererea este readresată furnizorului respectiv. În acest caz, originalul sau copia cererii se expediază pentru examinare furnizorului relevant, în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, fapt despre care este informat solicitantul.</p> <p>(2) Pentru examinarea și soluționarea cererii readresate începe un nou termen, conform art. 17, care curge de la data înregistrării cererii readresate.</p>	<p>Articolul 20. Readresarea cererii</p> <p>(1) În cazul în care informațiile solicitate nu sunt deținute de furnizorul de informații căruia i-a fost adresată cererea, dar se află în posesia unui alt furnizor, cererea este readresată furnizorului respectiv. În acest caz, originalul sau copia cererii se expediază pentru examinare furnizorului relevant, în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii. Solicitantul este înștiințat despre acest fapt odată cu readresarea cererii.</p> <p>(2) Pentru examinarea și soluționarea cererii readresate începe un nou termen, conform art. 17, care curge de la data înregistrării cererii readresate.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (1): este important ca legea să indice exact când solicitantul trebuie informat despre readresarea cererii.</p>
<p>Articolul 25. Faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară</p> <p>Constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară, următoarele fapte:</p> <p>a) nepublicarea informațiilor de interes public în modul prevăzut de art. 8;</p> <p>b) refuzul în primirea cererii sau neînregistrarea acesteia;</p> <p>c) necomunicarea numărului și a datei de înregistrare a cererii;</p> <p>d) încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii;</p> <p>e) comunicarea necorespunzătoare a informațiilor de interes public;</p> <p>f) solicitarea unor plăți ilegale pentru comunicarea informațiilor de interes public;</p> <p>g) readresarea sau respingerea neîntemeiată (totală sau parțială) a cererii;</p> <p>h) refuzul necorespunzător sau neîntemeiat (total sau parțial) de a comunica informațiile de interes public.</p>	<p>Articolul 25. Faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară</p> <p>Constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară, următoarele fapte:</p> <p>a) nepublicarea informațiilor de interes public în modul prevăzut de art. 8;</p> <p>b) refuzul în primirea cererii sau neînregistrarea acesteia;</p> <p>c) necomunicarea numărului și a datei de înregistrare a cererii;</p> <p>d) încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii;</p> <p>e) furnizarea neconformă cu prevederile legii a informațiilor de interes public;</p> <p>f) solicitarea unor plăți ilegale pentru furnizarea informațiilor de interes public;</p> <p>g) readresarea sau respingerea neîntemeiată (totală sau parțială) a cererii;</p> <p>h) refuzul neconform cu prevederile legii sau neîntemeiat (total sau parțial) de a furniza informațiile de interes public.</p> <p>Argument:</p> <p>Art. 25., lit e) și h): sintagma sugerată este mai exactă, pentru că stabilește drept legale doar acțiunile conforme cu prezenta lege; noțiunile "necorespunzător/loare" și "neîntemeiat" pot fi interpretabile.</p>

<p>Articolul 27. Persoana responsabilă</p> <p>(1) În sensul prezentei legi, persoana responsabilă este, după caz:</p> <p>a) conducătorul furnizorului de informații; sau</p> <p>b) persoana împuternicită expres de lege să comunice informațiile de interes public solicitate.</p> <p>(2) Este conducător al furnizorului de informații:</p> <p>a) conducătorul autorității sau instituției publice;</p> <p>b) administratorul, organul executiv unipersonal sau conducătorul organului executiv colegial al persoanei juridice de drept privat;</p> <p>c) președintele asociației profesionale sau al organului de autoadministrare al profesiiilor conexe sectorului justiției;</p> <p>d) președintele partidului politic sau al organizației social-politice.</p>	<p>Nota informativă răspunde acestor obiecții (ce înseamnă "comunicare necorespunzătoare", "refuz necorespunzător" și "refuz neîntemeiat"), dar ea nu-i lege. Pentru claritate, legea ar putea prelua din Nota informativă "descifrările" noțiunilor.</p> <p>Articolul 27. Persoana responsabilă</p> <p>(1) În sensul prezentei legi, persoana responsabilă este, după caz:</p> <p>a) conducătorul furnizorului de informații; sau</p> <p>b) persoana împuternicită expres de lege să furnizeze informațiile de interes public solicitate.</p> <p>(2) Este conducător al furnizorului de informații:</p> <p>a) conducătorul autorității sau instituției publice;</p> <p>b) administratorul, organul executiv unipersonal sau conducătorul organului executiv colegial al persoanei juridice de drept privat;</p> <p>c) președintele asociației profesionale a profesiiilor conexe sectorului justiției sau președintele organului de autoadministrare al acestora;</p> <p>d) președintele partidului politic sau al organizației social-politice.</p> <p>Argument:</p> <p>Art.27: de redactare și de unificare a limbajului.</p>
<p>Articolul 29. Atribuțiile Avocatului Poporului (Ombudsmanului)</p> <p>(1) Avocatul Poporului (Ombudsmanul) (în continuare – Avocatul Poporului) asigură respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public prin exercitarea următoarelor atribuții:</p> <p>a) examinează și soluționează cererile cu privire la încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public, în conformitate cu Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul);</p> <p>b) înaintează furnizorilor de informații propuneri și recomandări privind repunerea în drepturi a persoanelor în privința cărora s-a constatat încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public;</p> <p>c) contribuie la soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor între furnizorii de informații și persoanele fizice sau juridice;</p> <p>d) promovează dreptul de acces la informațiile de interes public prin elaborarea și diseminarea materialelor informative și a ghidurilor privind aplicarea conformă a prevederilor prezentei legi, precum și prin contribuirea la dezvoltarea profesională continuă a funcționarilor publici în cadrul activităților de instruire.</p> <p>e) alte atribuții prevăzute de Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul);</p> <p>(2) Raportul anual al Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova cuprinde un sub-capitol consacrat situației privind respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public.</p> <p>(3) Avocatul Poporului poate prezenta public rapoarte tematice privind respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public.</p>	<p>Articolul 29. Atribuțiile Avocatului Poporului (Ombudsmanului)</p> <p>(1) Avocatul Poporului (Ombudsmanul) (în continuare – Avocatul Poporului) contribuie la asigurarea respectării dreptului de acces la informațiile de interes public prin exercitarea următoarelor atribuții:</p> <p>a) examinează și soluționează cererile cu privire la încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public, în conformitate cu Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul);</p> <p>a) se autosesizează în cazurile susceptibile de încălcare a dreptului de acces la informațiile de interes public;</p> <p>b) înaintează furnizorilor de informații propuneri și recomandări privind repunerea în drepturi a persoanelor în privința cărora s-a constatat încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public;</p> <p>c) contribuie la soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor între furnizorii și solicitanții de informații de interes public;</p> <p>d) promovează dreptul de acces la informațiile de interes public prin elaborarea și diseminarea materialelor informative și a ghidurilor privind aplicarea conformă a prevederilor prezentei legi, precum și prin activități de instruire și de dezvoltare profesională a persoanelor responsabile, în sensul art. 27;</p> <p>e) alte atribuții prevăzute de Legea nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul);</p> <p>(2) Raportul anual al Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova cuprinde un sub-capitol consacrat situației privind respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public.</p> <p>(3) Avocatul Poporului poate prezenta public rapoarte tematice privind respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (1) lit. a): Ombudsmanul nu poate "asigura" -- este efortul multor autorități și instituții.</p> <p>Alin. (1) lit. a): Legea trebuie să oblige Ombudsmanul și să se autosesizeze.</p>

	<p>Alin. (1) lit. c): de redactare – legea operează cu noțiunile de furnizor și de solicitant de informații.</p> <p>Alin. (1) lit. d): formula sugerată clarifică exact pentru cine și de ce sunt instruirile; legea utilizează noțiunea îngustă ”persoana responsabilă” și nu ”funcționari publici” – mult mai largă.</p>
<p>Articolul 30. Atribuțiile Cancelariei de Stat</p> <p>(1) Anual, până la sfârșitul lunii martie, Cancelaria de Stat elaborează și publică pe pagina web oficială raportul privind examinarea și soluționarea cererilor de comunicare a informațiilor de interes public de către autoritățile publice.</p> <p>(2) Raportul prevăzut la alin. (1) cuprinde analiza datelor statistice generalizate din registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public ale următoarelor autorități publice:</p> <ol style="list-style-type: none"> Parlamentul; Președintele Republicii Moldova; Guvernul; autoritățile administrației publice centrale de specialitate; autoritățile publice autonome; autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; autoritățile administrației publice locale; Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procuraturii, instanțele de judecată și procuraturile; Curtea Constituțională. <p>(3) Autoritățile publice prevăzute la alin. (2) sunt obligate să prezinte Cancelariei de Stat, la cerere, toate informațiile cuprinse în registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public.</p>	<p>Articolul 30. Atribuțiile Cancelariei de Stat</p> <p>(1) Anual, până la sfârșitul lunii martie, Cancelaria de Stat elaborează și publică pe pagina web oficială raportul privind examinarea și soluționarea cererilor de comunicare a informațiilor de interes public de către furnizorii de informații.</p> <p>(2) Raportul prevăzut la alin. (1) cuprinde analiza datelor statistice generalizate din registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public ale următoarelor autorități publice:</p> <ol style="list-style-type: none"> Parlamentul; Președintele Republicii Moldova; Guvernul; autoritățile administrației publice centrale de specialitate; autoritățile publice autonome; autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; autoritățile administrației publice locale; Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procuraturii, instanțele de judecată și procuraturile; Curtea Constituțională. <p>(3) Autoritățile publice prevăzute la alin. (2) sunt obligate să prezinte Cancelariei de Stat, la cerere, toate informațiile cuprinse în registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (2) și (3) știrbesc din importanța legii; alin. (2) instituie obligațiuni legale doar pentru o parte dintre furnizorii de informații; alin. (3) generează birocratie excesivă, de rând ce ”autoritățile publice” oricum trebuie să publice pe pagina web raportul respectiv; nu se știe ce se întâmplă, dacă, de exemplu, Cancelaria de Stat uită să ceară informațiile cuprinse în registrul cererilor de la vreo autoritate publică; nu se știe cum poate fi verificată la veridicitate informația care, ”la cerere”, va ajunge la Cancelaria de Stat.</p>
<p>Articolul 31. Atribuțiile altor autorități publice</p> <p>Autoritățile publice prevăzute la art. 30 alin. (2) elaborează și publică anual pe pagina web oficială, până la sfârșitul lunii martie, raportul privind cererile de comunicare a informațiilor de interes public, care cuprinde datele statistice din registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, ținute de autoritățile publice în cauză.</p>	<p>Articolul 31. Atribuțiile furnizorilor de informații</p> <p>(1) Furnizorii de informații elaborează și publică anual pe pagina web oficială, până la sfârșitul lunii februarie, raportul privind cererile solicitanților de informații de interes public, care cuprinde, cel puțin, datele statistice referitoare la:</p> <ol style="list-style-type: none"> numărul și forma cererilor înregistrate; numărul și motivul cererilor respinse; numărul cererilor soluționate și modul de soluționare; numărul cererilor readesate și unde au fost readesate; numărul cererilor soluționate contra plată și volumul plăților; numărul, obiectul și soarta contestațiilor, după caz; numărul și profilul acțiunilor de informare pro activă a cetățenilor; numărul instruirilor de profil, după caz; alte date statistice relevante.

	<p>(2) Furnizorii de informații, concomitent cu publicarea raportului pe pagina web oficială, expediază o copie în adresa Cancelariei de Stat prin intermediul poștei electronice.</p> <p>(3) Furnizorii de informații sunt responsabili de veridicitatea rapoartelor anuale.</p> <p>Argument:</p> <p>Art. 31.: Titlul sugerat extinde obligațiile legale asupra tuturor furnizorilor de informații, cum e și normal să fie.</p> <p>Alin. (1): este propus termenul ”sfârșitul lunii februarie”, pentru ca până la sfârșitul lunii martie Cancelaria de Stat să aibă timp suficient pentru elaborarea raportului anual general, este propusă o listă minimă de informații relevante ce ar trebui să se regăsească în rapoartele anuale; lista, în cadrul consultărilor, poate fi concretizată.</p> <p>Alin. (2): este sugerată procedura comodă și operativă de raportare către Cancelaria de Stat; raportul, la o adică, ar putea fi expediat și pe adresa Ombudsmanului.</p> <p>Alin. (3): instituie un minim de responsabilitate, deși nu prevede expres sancțiunea pentru date neveridice...</p>
<p>Articolul 33. Dispoziții tranzitorii</p> <p>(1) Până la aprobarea de către Guvern a instrucțiunilor cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, prevăzute la art. 14 alin. (1), cererile vor fi înregistrate conform instrucțiunilor privind ținerea lucrărilor de secretariat referitoare la petițiile persoanelor fizice, organizațiilor legal constituite adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 208/1995.</p> <p>(2) Cererile de solicitare a accesului la informațiile oficiale, înaintate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p> <p>(3) Cererile de chemare în judecată și acțiunile în contencios administrativ, înaintate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p>	<p>Articolul 33. Dispoziții tranzitorii</p> <p>(1) Până la aprobarea de către Guvern a instrucțiunilor cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, prevăzute la art. 14 alin. (1), cererile vor fi înregistrate conform instrucțiunilor privind ținerea lucrărilor de secretariat referitoare la petițiile persoanelor fizice, organizațiilor legal constituite adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor Republicii Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 208/1995.</p> <p>(2) Cererile de solicitare a accesului la informațiile oficiale, înaintate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p> <p>(3) Cererile de chemare în judecată și acțiunile în contencios administrativ, înaintate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform prevederilor legale valabile până la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p> <p>(4) Rapoartele anuale, prevăzute de art. 30. alin. (1) și art. 31. alin. (1), sunt elaborate și publicate începând cu anul 2025.</p> <p>Argument:</p> <p>Alin. (4) indică expres termenul real de când pot fi publicate rapoartele.</p>

OPINIE JURIDICĂ

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Opinie juridică cu privire la proiectul de lege cu privire la accesul la informațiile de interes public

Nr./Data:	23/23 din 10 mai 2023
Destinatari:	Parlamentul Republicii Moldova Persoana de contact: Olesea STAMATE, Președintele Comisiei Juridice, numiri și imunități e-mail: cji@parlament.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA, Directorul Programului Justiție, e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org Victoria MEREUȚĂ, Consilieră juridică, e-mail: victoria.mereuta@crjm.org .

Această opinie este prezentată Parlamentului Republicii Moldova în contextul consultărilor publice asupra proiectului de lege privind accesul la informațiile de interes public. Proiectul a fost **examinat și adoptat** în cadrul ședinței Guvernului din 12 aprilie 2023. Proiectul își propune asigurarea transparenței activităților în sectorul public, dat fiind faptul că legea care reglementează în prezent acest domeniu nu corespunde standardelor internaționale în materia accesului la documentele oficiale, dar și introducerea unor prevederi și instituții novatorii în vederea asigurării respectului dreptului constituțional la informație garantat de art. 34 din Constituția Republicii Moldova.

În continuare, CRJM prezintă câteva propuneri substanțiale de îmbunătățire a proiectului de lege. Acestea se referă în principal la următoarele recomandări:

1. **Completarea listei furnizorilor de informații cu executorii judecătorești și notarii, și partidele politice și organizațiile social-politice.** Această completare este justificată în cazul notarilor și executorilor prin serviciile publice pe care le prestează, iar în privința partidelor, prin natura activității pe care o prestează și finanțarea pe care o primesc de la stat.
2. **Excluderea din textul proiectului legii a mențiunii privind faxul care este un mijloc de comunicare depășit.** Legea este adoptată pentru a fi aplicată mulți ani înainte. Nu este cert dacă

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

[crjmdova](https://twitter.com/crjmdova)

În viitor faxul va mai fi folosit ca mijloc de comunicare eficient și dacă faxurile se vor mai produce în general. Având în vedere tendința de digitalizare, menținerea faxului ca mijloc obligatoriu de comunicare nu este justificată.

3. **Excluderea tratării cererilor de informații de interes public ca petiții și excluderea elaborării unui proces-verbal în cazul cererilor depuse verbal prin telefon.** Acest aspect este dificil de realizat în practică. Pentru asigurarea unui proces simplist și eficient, insistăm ca solicitările de informații de interes public depuse verbal să fie doar notate în registru.
 4. **Micșorarea termenului de examinare și soluționare a cererilor de informații de interes public de la 15 la 5 zile din data depunerii cererii, iar în cazul mass-media insistăm ca cererile să fie examinate și soluționate și mai rapid – adică imediat sau în maxim o zi lucrătoare, termenul putând fi prelungit la maxim 3 zile lucrătoare.** Această reducere este dictată de digitalizarea serviciului public. Totodată, neintroducerea unui termen mai scurt pentru mass-media riscă să faciliteze distribuirea informațiilor neadevărate, având în vedere că jurnaliștii nu vor aștepta 15 zile pentru a publica un material.
 5. **Acțiunea în contencios administrativ să se înainteze în decurs de 30 de zile inclusiv de la expirarea termenului pentru necomunicarea răspunsului.** Termenul de un an de la data expirării termenului este unul prea mare.
 6. **Termenul privind examinarea și soluționarea cauzelor de contencios administrativ să fie soluționate de la data depunerii acțiunii, nu din data acceptării acesteia.** Scopul propunerii este evitarea înregistrării cu întârziere a acțiunii și tergiversarea termenului. Din același motiv, propunem scurtarea termenului prelungit de judecare a cauzei de la 3 luni la 1 lună.
- **Lista modificărilor propuse sunt prezentate în tabelul care urmează.**

CRJM își reiterează deschiderea pentru colaborare în continuare cu autoritățile naționale în vederea elaborării politicilor publice pe segmentul justiției, anticorupție și drepturilor omului.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice detalii sau clarificări suplimentare.

Cu respect,

Vladislav GRIBINCEA
Directorul Programului Justiție

Nr.	Textul proiectului de lege în versiunea actuală publicat de MJ	Modificări propuse de CRIM (formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Comentarii
1.	<p>Articolul 4. Furnizorii de informații</p> <p>Furnizorii de informații sunt:</p> <p>a) autoritățile publice;</p> <p>b) instituțiile publice;</p> <p>c) întreprinderile de stat sau municipale;</p> <p>d) persoanele juridice de drept privat controlate de furnizorii de informații prevăzuți la lit. a)-c), în conformitate cu art. 203 alin. (3)-(7) din Codul civil nr. 1107/2002;</p> <p>e) persoanele juridice de drept privat care prestează servicii publice, servicii publice de gospodărie comunală sau servicii de decontare;</p> <p>f) întreprinderile energetice care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale, energiei electrice sau energiei termice;</p> <p>g) asociațiile profesionale și organele de autoadministrare, constituite prin lege, ale profesiiilor din sectorul justiției.</p>	<p>Articolul 4. Furnizorii de informații</p> <p>Furnizorii de informații sunt:</p> <p>a) autoritățile publice;</p> <p>b) instituțiile publice;</p> <p>c) întreprinderile de stat sau municipale;</p> <p>d) persoanele juridice de drept privat controlate de furnizorii de informații prevăzuți la lit. a)-c), în conformitate cu art. 203 alin. (3)-(7) din Codul civil nr. 1107/2002;</p> <p>e) persoanele juridice de drept privat care prestează servicii publice, servicii publice de gospodărie comunală sau servicii de decontare;</p> <p>f) întreprinderile energetice care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale, energiei electrice sau energiei termice;</p> <p>g) asociațiile profesionale și organele de autoadministrare, constituite prin lege, ale profesiiilor din sectorul justiției;</p> <p>h) <u>executorii judecătorești și notarii (în privința informațiilor care se referă la exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege);</u></p> <p>i) <u>partidele politice și organizațiile social-politice.</u></p>	<p>Sugerăm completarea listei furnizorilor de informații din cadrul art. 4 cu subpunctul h) care vizează executorii judecătorești și notarii și subpunctul i) privind partidele politice și organizațiile social-politice. Această completare este justificată, în cazul notariilor și executorilor, prin serviciile publice pe care le prestează, iar în cazul partidelor, prin natura activității pe care o primesc de la stat. finanțarea pe care o primesc de la stat.</p>
2.	<p>Articolul 7. Informațiile publice cu accesibilitate limitată</p> <p>(1) Accesul la informațiile de interes public este limitat pentru a proteja unul din următoarele scopuri legitime:</p> <p>a) apărarea sau securitatea națională;</p>	<p>Articolul 7. Informațiile publice cu accesibilitate limitată</p> <p>(1) Accesul la informațiile de interes public este <u>poate fi limitat doar pentru a proteja unul din următoarele scopuri legitime:</u></p> <p>a) apărarea sau securitatea națională;</p>	<p>Recomandăm excluderea următoarei specificări – “scopuri legitime reglementate de lege” vizate la art. 7 alin. (1). Această mențiune nu este necesară pentru că se subînțelege prin lista exhaustivă prezentată mai jos.</p>

	<p>b) siguranța sau ordinea publică; c) relațiile internaționale; d) prevenirea sau descoperirea infracțiunilor ori contravențiilor; e) efectuarea urmăririi penale; f) desfășurarea procedurii administrative sau judiciare; g) activitatea de evaluare, control sau supraveghere; h) datele cu caracter personal; i) drepturile de proprietate intelectuală; j) secretul comercial; k) mediul înconjurător.</p> <p>(2) În cazul prevăzut la alin. (1), limitarea accesului la informațiile de interes public trebuie să corespundă criteriului proporționalității limitării prevăzut la art. 8.</p> <p>(3) Accesul la informațiile de interes public este limitat și atunci când restricția este prevăzută expres de lege, inclusiv în cazul informațiilor ce constituie secret de stat, bancar sau medical. În acest caz, art. 8 nu se aplică.</p> <p>(4) Este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public care constituie date cu caracter personal referitoare la activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, inclusiv :</p>	<p>b) siguranța sau ordinea publică; c) relațiile internaționale; d) prevenirea sau descoperirea infracțiunilor ori contravențiilor; e) efectuarea urmăririi penale; f) desfășurarea procedurii administrative sau judiciare; g) activitatea de evaluare, control sau supraveghere; h) datele cu caracter personal; i) drepturile de proprietate intelectuală <u>cu excepția informației produse în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau institutiile publice</u>; j) secretul comercial sau bancar; k) mediul înconjurător-cataclisme.</p> <p>(2) În cazul prevăzut la alin. (1), limitarea accesului la informațiile de interes public trebuie să corespundă criteriului proporționalității limitării prevăzut la art. 8.</p> <p><u>(2) Accesul la informațiile de interes public poate fi limitat doar dacă aceasta este proporțională cu scopul menționat la alin. (1), în conformitate cu art. 8.</u></p> <p>(3) Accesul la informațiile de interes public este limitat și atunci când restricția este prevăzută expres de lege, inclusiv în cazul informațiilor ce constituie secret de stat, bancar sau medical. În acest caz, art. 8 nu se aplică.</p>	<p>În cadrul listei vizate la alin. (1) propunem includerea unei excepții la lit. i) prin care accesul la informațiile ce vizează drepturile de proprietate intelectuală produse în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau instituțiile publice nu va putea fi limitat. De asemenea propunem completarea lit. j) cu o mențiune suplimentară privind secretul bancar și înlocuirea prevederii din cadrul subpunctului k) "mediul înconjurător" cu termenul "cataclisme". În caz contrar, sunt necesare specificări privind circumstanțele în care informațiile care vizează mediul înconjurător sunt necesar a fi limitate pentru public.</p> <p>Propunem revizuirea alin. (2) din cadrul art. 7. Formula recomandată este mai explicită decât cea cu care operează proiectul și este o preluare fidelă a formulărilor folosite de CEDO. Astfel, vor fi minimizeze riscurile de interpretare tendențioasă a normei date.</p> <p>Recomandăm totodată eliminarea alin. (3) din cadrul art. 7 care exclude aplicarea testului proporționalității limitării vizate în cadrul art. 8 și a garanțiilor prevăzute de acesta.</p> <p>Recomandăm completarea listei vizate la alin. (4) cu subpunctele suplimentare ce vizează rezultatele evaluării performanțelor</p>
--	--	---	--

	<p>a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; f) sancțiunile disciplinare nestinse; g) salariul;</p>	<p>(4) Este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public care constituie date cu caracter personal care derivă din referitoare la activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, inclusiv:</p> <p>a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; e) rezultatele evaluării performanțelor profesionale; f) sancțiunile disciplinare nestinse; g) salariul și averea; h) conflictele de interese; i) condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale.</p>	<p>profesionale, conflictele de interese și condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale. De asemenea propunem completarea lit g) cu o mențiune suplimentară privind averea. Specificările date sunt necesare pentru a facilita eradicarea situațiilor răspândite de refuz în oferirea informațiilor de interes public invocând viața privată.</p>
<p>3.</p>	<p>Articolul 8. Criteriul proporționalității limitării (1) În cazul prevăzut la art. 7 alin. (1), accesul la informațiile de interes public este limitat numai dacă sunt întrunite următoarele condiții cumulative:</p> <p>a) dezvăluirea informației va prejudicia unul din scopurile legitime prevăzute la art. 7 alin. (1); b) prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației prevalează interesul public în accesarea informației.</p> <p>(2) Dacă interesul public în accesarea informației prevalează prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației, furnizorii de informații sunt obligați să ofere accesul la informațiile de interes public</p>	<p>Articolul 8. Criteriul proporționalității limitării (1) În cazul prevăzut la art. 7 alin. (1), accesul la informațiile de interes public este limitat numai doar dacă sunt întrunite următoarele condiții cumulative:</p> <p>a) dezvăluirea informației va prejudicia unul din scopurile legitime prevăzute la art. 7 alin. (1); b) nu există alte măsuri pentru a evita prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației;</p> <p>e) <u>prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației prevalează interesul public în accesarea informației</u>; <u>interesul de a nu oferi acces la informațiile de interes public nu depășește interesul public de a o cunoaște.</u></p>	<p>Propunem includerea subpunctului suplimentar b) conform versiunii inițiale a proiectului legii și reformularea noului subpunct de la alin. (1) – lit. c) astfel încât să fie accentuată importanța accesului la informații de interes public. Formularea cu care operează proiectul este confuză, deoarece operează cu termenul de prejudiciu. Formularea propusă este mai aproape de formulările folosite de CEDO și va ușura aplicarea în practică a normei. În contextul acestor propuneri, recomandăm excluderea alin. (2) din cadrul art. 8.</p>

		<p>(2) Dacă interesul public în accesarea informației prevealează prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației, furnizorii de informații sunt obligați să ofere accesul la informațiile de interes public.</p>	
<p>4.</p>	<p>Capitolul II TRANSPARENȚA PROACTIVĂ</p> <p>Articolul 9. Publicarea informațiilor de interes public pe pagina web oficială</p> <p>(1) Pe pagina web oficială a autorităților publice, în funcție de specificul activității acestora, este publicată din oficiu următoarea informație:</p> <p>c) datele privind persoanele juridice cărora le este transmisă, în modul stabilit, o parte din funcțiile autorității publice (denumirea organizației, adresa poștală și juridică, numărul de telefon și fax, adresa poștei electronice);</p> <p>f) datele privind achizițiile publice, care cuprind planul anual de achiziții, rapoartele de monitorizare a contractelor de achiziții publice și, după caz, alte informații relevante;</p> <p>g) datele privind evenimentele oficiale organizate de autoritatea publică (ședințe, întâlniri, conferințe de presă, colegii și altele), precum și despre deciziile adoptate la astfel de întruniri publice;</p> <p>h) datele privind vizitele oficiale și deplasările de serviciu în străinătate ale personalului autorității publice, inclusiv devizul și sursa de finanțare a cheltuielilor;</p>	<p>Capitolul II TRANSPARENȚA PROACTIVĂ</p> <p>Articolul 9. Publicarea informațiilor de interes public pe pagina web oficială</p> <p>(1) Pe pagina web oficială a autorităților publice, în funcție de specificul activității acestora, este publicată din oficiu următoarea informație:</p> <p>c) datele privind persoanele juridice cărora le este transmisă, în modul stabilit, o parte din funcțiile autorității publice (denumirea organizației, adresa poștală și juridică, numărul de telefon și fax, adresa poștei electronice);</p> <p>f) datele privind achizițiile publice, care cuprind planul anual de achiziții, achizițiile efectuate, rapoartele de monitorizare a contractelor de achiziții publice și, după caz, alte informații relevante;</p> <p>g) datele privind evenimentele oficiale publice organizate de autoritatea publică (ședințe, întâlniri, conferințe de presă, colegii și altele), precum și despre deciziile adoptate la astfel de aceste evenimente;</p> <p>h) datele privind vizitele oficiale și deplasările de serviciu în străinătate ale personalului autorității publice, inclusiv devizul și sursa de finanțare a cheltuielilor;</p>	<p>Propunem excluderea din alin. (1) lit. c) a mențiunii privind faxul. Acesta este un mijloc de comunicare depășit. Legea este adoptată pentru a fi aplicată mulți ani înaintea. Nu este cert dacă în viitor faxul va mai fi folosit ca mijloc de comunicare eficient și dacă faxurile se vor mai produce în general. Având în vedere tendința de digitalizare, menținerea faxului ca mijloc obligatoriu de comunicare nu este justificată.</p> <p>În vederea asigurării transparenței, insistăm asupra completării alin. (1) lit. f) prin includerea "achizițiilor efectuate" în lista informațiilor de interes public publicate pe pagina web oficială a autorităților publice. În versiunea actuală a textului, este prevăzut doar planul anual de achiziții.</p> <p>La lit g), propunem înlocuirea termenului "oficiale" cu "publice" iar la lit. h) insistăm asupra înlocuirii termenului "deviz" cu termenul "cost". Devizul presupune valoarea totală estimativă a cheltuielilor, costul presupune suma real cheltuită.</p> <p>Privind alin. (3), propunem completarea acestuia cu o mențiune suplimentară – "în măsura în care aceasta nu contravine prezentei legi".</p>

	(3) Întreprinderile de stat sau municipale publice informațiile de interes public în conformitate cu Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală.	(3) Întreprinderile de stat sau municipale publice informațiile de interes public în conformitate cu Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, în măsura în care <u>aceasta nu contravine prezentei legi.</u>	
5.	Capitolul III COMUNICAREA INFORMAȚIILOR PUBLICE LA CERERE Articolul 13. Înaintarea cererii (1) Cererea se înaintează furnizorului de informații și poate fi: a) transmisă în formă electronică; b) depusă în scris sau expediată prin poștă ori fax; c) adresată verbal, direct sau prin telefon;	Capitolul III COMUNICAREA INFORMAȚIILOR PUBLICE LA CERERE Articolul 13. Înaintarea cererii (1) Cererea se înaintează furnizorului de informații și poate fi: a) transmisă în formă electronică; b) depusă în scris la sediul furnizorului de informații sau expediată prin poștă ori fax ; c) adresată verbal, direct sau prin telefon.	Propunem completarea lit. b) cu o specificare prin care este menționat faptul că cererea poate fi depusă în scris la sediul furnizorului de informații sau expediată prin poștă. Aceasta specificare este binevenită pentru oferirea unei clarități mai mari a textului. Recomandăm adițional excluderea mențiunii privind faxul din cadrul lit. b). Acesta este un mijloc de comunicare depășit și neactual.
6.	Articolul 14. Înregistrarea cererii (5) Cererile adresate verbal sunt înregistrate în cazul prevăzut la art. 73 alin. (6) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.	Articolul 14. Înregistrarea cererii (5) Cererile adresate verbal sunt înregistrate în cazul prevăzut la art. 73 alin. (6) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 notate în registru.	Art. 14 alin. (5) include o trimitere la art. 73 alin. (6) din Codul Administrativ în cazul cererilor adresate verbal. Accentuăm faptul că cererile de informații de interes public nu pot fi tratate ca petiții. Totodată insistăm asupra excluderii elaborării unui proces-verbal în cazul cererilor adresate verbal, acest aspect fiind dificil de realizat în practică. Pentru asigurarea unui proces simplist și eficient, insistăm ca solicitările de informații de interes public adresate verbal să fie doar notate într- un registru.
7.	Articolul 15. Conținutul cererii (4) Semnarea olografă sau electronică a cererii nu este obligatorie.	Articolul 15. Conținutul cererii (4) Semnarea olografă sau electronică a cererii nu este obligatorie.	Propunem modificarea art. 15 alin. (4) pentru a evidenția clar faptul că în cazul cererii transmise în formă electronică, solicitantul este scutit de obligația de a semna cererea.

8.	<p>Articolul 18. Termenul de examinare și soluționare a cererii</p> <p>(1) Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile de a fi comunicate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii.</p> <p>(2) Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 10 zile, în cazul în care cererea este complexă sau se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prolungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și cu indicarea motivelor prelungirii.</p> <p>(3) În cazul conexării cererilor conform art. 17, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant.</p>	<p>(4) Semnarea cererii transmise în formă electronică nu este obligatorie.</p> <p>Articolul 18. Termenul de examinare și soluționare a cererii</p> <p>(1) Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile de a fi comunicate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării depunerii cererii. În cazul reprezentanților mass-media, informația este generată imediat, dar nu mai târziu de o zi lucrătoare, cu excepția cazului prevăzut la art. 21 alin. (4).</p> <p>(2) Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 10-15 zile lucrătoare și, respectiv, 3 zile lucrătoare în cazul reprezentanților mass-media, în cazul în care cererea este complexă sau se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prolungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și cu indicarea motivelor prelungirii.</p> <p>(3) În cazul conexării cererilor conform art. 17, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant.</p>	<p>Recomandăm, în cadrul alin. (1), micșorarea termenului de examinare și soluționare a cererii de la 15 zile la 5 zile lucrătoare din data depunerii cererii. Insistăm ca cererile reprezentanților mass-media să fie examinate și soluționate și mai rapid – adică imediat sau în maxim o zi lucrătoare, termenul putând fi prelungit la maxim 3 zile lucrătoare. Această reducere este dictată de digitalizarea serviciului public. Chiar și în cazul mass-media, acest termen va fi de 4 zile, ceea ce este mai mult decât suficient pentru a genera informația. Pe de altă parte, neintroducerea unui termen mai scurt pentru mass-media riscă să faciliteze distribuirea informațiilor neadevărate, având în vedere că jurnaliștii nu vor aștepta 15 zile pentru a publica un material.</p> <p>La alin. (3) propunem ca termenul de examinare și soluționare a cererilor conexe să înceapă de la data depunerii primei cereri înaintate de către solicitant. Această propunere are ca scop asigurarea unui proces rapid de furnizare a informațiilor de interes public.</p>
9.	<p>Articolul 21. Plățile pentru comunicarea informațiilor publice de interes public</p> <p>(1) Este gratuită, cu excepțiile prevăzute în actele normative:</p>	<p>Articolul 21. Plățile pentru comunicarea informațiilor publice de interes public</p> <p>(1) Este gratuită, cu excepțiile prevăzute în actele normative:</p>	<p>La alin. (1) lit. b) și c) propunem majorarea volumului de pagini expediate gratuit prin poștă – de la 20 la 30 de pagini.</p>

10.	<p>b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hîrtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini;</p> <p>c) eliberarea informației la sediul furnizorului de informații, pe suport de hîrtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini;</p>	<p>b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hîrtie, dacă volumul nu depășește <u>20-30</u> de pagini;</p> <p>c) eliberarea informației la sediul furnizorului de informații, pe suport de hîrtie, dacă volumul nu depășește <u>20-30</u> de pagini;</p>	<p>La alin. (5), propunem ca termenul vizat să fie aplicabil de la data depunerii cererii și nu de la data achitării plății.</p>
11.	<p>(5) În cazul în care, conform actelor normative, comunicarea informației presupune achitarea unor plăți, solicitantul este informat, în termenul prevăzut la art. 18, despre suma totală care urmează a fi achitată pentru comunicarea informațiilor solicitate, precum și despre modalitatea achitării acesteia. În acest caz, informațiile de interes public, sunt comunicate în termen de cel mult 10 zile de la data recepționării dovezii de achitare a plății.</p>	<p>(5) În cazul în care, conform actelor normative, comunicarea informației presupune achitarea unor plăți, solicitantul este informat, în termenul prevăzut la art. 18, despre suma totală care urmează a fi achitată pentru comunicarea informațiilor solicitate, precum și despre modalitatea achitării acesteia. În acest caz, informațiile de interes public, sunt comunicate în termen de cel mult <u>10-5</u> zile de la data recepționării dovezii de achitare a plății depunerii cererii.</p>	<p>Propunem completarea alin. (1) lit. a) prin specificarea faptului că cererea poate fi respinsă total sau parțial în cazul în care furnizorul nu deține informațiile solicitate, dar și în cazul în care acesta nu cunoaște dacă informația se află în posesia unui alt furnizor și nu există circumstanțe pentru readresare. Totodată propunem în cadrul alin. (5) ca examinarea și soluționarea cererii readresate să înceapă conform termenului vizat la art. 18 – de la data depunerii cererii readresate și nu de la data înregistrării acesteia.</p>
11.	<p>Articolul 22. Respingerea cererii</p> <p>(1) Cererea se respinge integral sau parțial în cazul în care:</p> <p>a) furnizorul nu deține informația solicitată;</p> <p>b) în privința informației solicitate furnizorul a oferit un răspuns. În acest caz, se va face referire la numărul și data răspunsului oferit;</p> <p>(5) Pentru examinarea și soluționarea cererii readresate începe un nou termen, conform art. 18, care curge de la data înregistrării cererii readresate.</p>	<p>Articolul 22. Respingerea cererii</p> <p>(1) Cererea se respinge integral sau parțial în cazul în care:</p> <p>a) furnizorul nu deține informația solicitată, <u>nu cunoaște dacă informația se află în posesia unui alt furnizor și nu există circumstanțe pentru readresare;</u></p> <p>b) <u>în privința informației solicitate furnizorul a oferit un răspuns. În acest caz, se va face referire la numărul și data răspunsului oferit;</u></p> <p>(5) Pentru examinarea și soluționarea cererii readresate începe un nou termen, conform art. 18, care curge de la data înregistrării <u>depunerii</u> cererii readresate.</p>	<p>Propunem completarea alin. (1) lit. a) prin specificarea faptului că cererea poate fi respinsă total sau parțial în cazul în care furnizorul nu deține informațiile solicitate, dar și în cazul în care acesta nu cunoaște dacă informația se află în posesia unui alt furnizor și nu există circumstanțe pentru readresare. Totodată propunem în cadrul alin. (5) ca examinarea și soluționarea cererii readresate să înceapă conform termenului vizat la art. 18 – de la data depunerii cererii readresate și nu de la data înregistrării acesteia.</p>

12.	<p>Capitolul IV CONTESTAREA ACȚIUNILOR SAU INACȚIUNILOR FURNIZORILOR DE INFORMAȚII</p> <p>Articolul 24. Modalitatea de contestare</p> <p>(3) Acțiunea în contencios administrativ se înaintează în decurs de 30 de zile de la data comunicării răspunsului de către furnizorul de informații. Dacă furnizorul de informații nu soluționează cererea în termenul prevăzut la art. 18, acțiunea poate fi înaintată în decursul unui an de la data expirării termenului.</p>	<p>Capitolul IV CONTESTAREA ACȚIUNILOR SAU INACȚIUNILOR FURNIZORILOR DE INFORMAȚII</p> <p>Articolul 24. Modalitatea de contestare</p> <p>(3) Acțiunea în contencios administrativ se înaintează în decurs de 30 de zile de la data comunicării răspunsului de către furnizorul de informații sau de la expirarea termenului pentru comunicarea răspunsului. Dacă furnizorul de informații nu soluționează cererea în termenul prevăzut la art. 18, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată în decursul unui an de la data expirării termenului.</p>	<p>La art. 24, alin. (3) propunem ca acțiunea în contencios administrativ să se înainteze în decurs de 30 de zile inclusiv de la expirarea termenului pentru comunicarea răspunsului. În acest context, propunem excluderea frazei ce urmează, în special pentru că termenul de un an de la data expirării termenului este unul prea mare.</p>
13.	<p>Articolul 25. Prevederi speciale privind examinarea și soluționarea cauzelor de contencios administrativ</p> <p>(1) Cauzele de contencios administrativ, intentate conform art. 24, se examinează și soluționează în procedură scrisă, în termen de cel mult 3 luni de la data acceptării acțiunii.</p> <p>(3) Dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu cel mult 3 luni. Încheierea poate fi contestată odată cu fondul.</p>	<p>Articolul 25. Prevederi speciale privind examinarea și soluționarea cauzelor de contencios administrativ</p> <p>(1) Cauzele de contencios administrativ, intentate conform art. 24, se examinează și soluționează în procedură scrisă, în termen de cel mult 3 luni de la data acceptării depunerii acțiunii.</p> <p>(3) Dacă există temeiuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu cel mult 3 luni. Încheierea poate fi contestată odată cu fondul.</p>	<p>La art. 25, alin. (1) propunem ca termenul privind examinarea și soluționarea cauzelor de contencios administrativ să fie soluționate de la data depunerii acțiunii, nu din data acceptării acesteia pentru a evita înregistrarea cu întârziere a acțiunii și tergiversarea termenului.</p> <p>Din același motiv, propunem modificarea termenului prelungit de judecare a cauzei, vizat la alin. (3), de la 3 luni la 1 lună.</p>

Centrul pentru Jurnalism Independent
str. Alexei Șciusev 53, mun. Chișinău
MD-2012, Republica Moldova
☎ (+373) 60 394 691

RECOMANDĂRI pe marginea proiectului Legii privind accesul la informațiile de interes public

Textul proiectului	Recomandări
<p>Articolul 3. Informațiile de interes public Informațiile de interes public sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.</p>	<p>În contextul în care definiția prevăzută de art. 3 înglobează totalitatea informațiilor aflate în posesia și la dispoziția furnizorilor de informație (parte din ele nefiind informații de interes public) recomandăm alinierea acesteia la noțiunea apropiată Convenției de la Tromsø, mai exact – „informațiile oficiale”.</p>
<p>Articolul 4. Furnizorii de informații Furnizorii de informații sunt:</p> <ul style="list-style-type: none">a) autoritățile publice;b) instituțiile publice;c) întreprinderile de stat sau municipale;d) persoanele juridice de drept privat controlate de furnizorii de informații prevăzuți la lit. a)-c), în conformitate cu art. 203 alin. (3)-(7) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;e) persoanele juridice de drept privat care prestează servicii publice, servicii publice de gospodărie comunală sau servicii de decontare;f) întreprinderile energetice care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale, energiei electrice sau energiei termice;g) asociațiile profesionale și organele de autoadministrare, constituite prin lege, ale profesivilor din sectorul justiției.	
<p>Articolul 5. Dreptul de acces la informațiile de interes public (1) Orice persoană fizică sau juridică are dreptul de a avea acces la informațiile de interes public, în formele și condițiile prevăzute de lege. (2) Furnizorii de informații sunt obligați să asigure accesul la informațiile de interes public, în formele și condițiile prevăzute de lege.</p>	
<p>Articolul 6. Formele de acces la informațiile de interes public Accesul la informațiile de interes public se realizează prin:</p> <ul style="list-style-type: none">a) transparență proactivă – diseminarea din oficiu a informațiilor de interes public, în special prin publicarea acestora pe pagina web oficială a furnizorilor de informații, în modul prevăzut de capitolul II;b) comunicarea informațiilor de interes public la cerere, în modul prevăzut de capitolul III.	

Articolul 7. Informațiile cu accesibilitate limitată

(1) Accesul la informațiile de interes public este limitat pentru a proteja unul din următoarele scopuri legitime:

- a) apărarea sau securitatea națională;
- b) siguranța sau ordinea publică;
- c) relațiile internaționale;
- d) prevenirea sau descoperirea infracțiunilor ori contravențiilor;
- e) efectuarea urmăririi penale;
- f) desfășurarea procedurii administrative sau judiciare;
- g) activitatea de evaluare, control sau supraveghere;
- h) datele cu caracter personal;
- i) drepturile de proprietate intelectuală;
- j) secretul comercial;
- k) mediul înconjurător (?).

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), limitarea accesului la informațiile de interes public trebuie să corespundă criteriului proporționalității limitării prevăzut la art. 8.

(3) **Accesul la informațiile de interes public este limitat și atunci când restricția este prevăzută expres de lege, inclusiv în cazul informațiilor ce constituie secret de stat, bancar sau medical. În acest caz, art. 8 nu se aplică.**

(4) Este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public care constituie date cu caracter personal referitoare la activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, inclusiv:

- a) numele și prenumele;
- b) funcția;
- c) studiile;
- d) experiența profesională;
- e) sancțiunile disciplinare ~~nesigurate~~;
- f) salariul.

Articolul 8. Criteriul proporționalității limitării

(1) În cazul prevăzut la art. 7 alin. (1), accesul la informațiile de interes public este limitat numai dacă sunt înțurnite următoarele condiții cumulative:

- a) dezvăluirea informației va prejudicia unul din scopurile legitime prevăzute la art. 7 alin. (1);
- b) prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației prevalează interesul public în accesarea informației.

(2) Dacă interesul public în accesarea informației prevalează prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației, furnizorii de informații sunt obligați să ofere accesul la informațiile de interes public.

Recomandăm substituirea textului „este limitat” cu „poate fi limitat”. Satisfacerea criteriului proporționalității limitării (art. 8) reprezintă o condiție *sine qua non* a admisibilității ingerinței în dreptul de acces la informație. Prin urmare, simpla existență a necesității de a proteja unul dintre scopurile legitime, prevăzute de lege, creează posibilitatea și nu certitudinea admiterii limitării.

În scopul asigurării clarității terminologiei, recomandăm reformularea scopurilor legitime prevăzute de art. 7 alin. (1), spre exemplu: „a) protecției securității naționale;” „b) protecției ordinii publice;” etc. Totodată, considerăm oportun de a explicita esența și înținderea următoarelor scopuri legitime: „relații internaționale”, „activitatea de evaluare, control și supraveghere” și „mediul înconjurător”.

Considerăm imperios de a exclude alin. (3) al art. 7. Conform pct. 53 al Raportului explicativ la Convenția de la Tromsø, invocat de către autorii proiectului întru justificarea necesității acestei prevederi, „Alineatul 6 impune autorității publice să motiveze refuzul accesului la documentele oficiale. O cerință minimă în acest sens este să se menționeze temeiul juridic al refuzului prin referire la dispozițiile relevante din lege, precum și o explicație a modului în care se aplică aceste prevederi”. În context, subliniem faptul că, spre exemplu, „secretul bancar” presupune o categorie extrem de vastă de informații, iar legiferarea acestui alineat are potențialul de a genera practici abuzive și eronate din partea furnizorilor, care vor fi scutiți de obligativitatea parcurgerii testului proporționalității ingerinței.

Recomandăm excluderea textului „nestinse” din alin. (4) lit. e).

Recomandăm instituirea în conținutul art. 8 a unei prezumții în favoarea valorificării dreptului de acces la informație și, respectiv, a obligației pozitive a furnizorilor de informații de a răsturna prezumția. („Orice dubiu rezonabil cu privire la existența și prevalarea interesului public asupra prejudiciului care va fi cauzat prin dezvăluirea informației se interpretează împotriva restricționării dreptului de acces la informație”).

Textul proiectului

Articolul 10. Actualizarea informațiilor de interes public

(1) Informațiile de interes public prevăzute la art. 9 alin. (1) sunt publicate și actualizate pe pagina web oficială a autorităților publice în termen de 7 zile lucrătoare de la data disponibilității acestora, cu excepțiile prevăzute de actele normative.

(2) Informațiile prevăzute la art. 9 alin. (1) lit. g) sunt publicate pe pagina web oficială, de regulă, nu mai târziu de o zi lucrătoare de la încheierea evenimentului, iar în cazul unor subiecte de interes public și rezonanță sporită, sunt publicate anunțuri de anticipare a evenimentelor.

Articolul 11. Alte modalități de diseminare a informațiilor de interes public

Furnizorii de informații pot realiza orice forme de informare activă a societății, precum diseminarea informației:

- pe rețelele de socializare;
- în cadrul programelor de televiziune sau radio;
- în publicații sau articole de presă;
- prin afișarea pe panouri informative;
- prin alte modalități de răspândire activă a informației.

Capitolul III

COMUNICAREA INFORMAȚIILOR DE INTERES PUBLIC LA CERERE

Articolul 12. Cererea de comunicare a informațiilor de interes public

(1) Orice persoană fizică sau juridică (în continuare – *solicitant*) are dreptul să solicite și să obțină informații de interes public, în condițiile legii, prin înaintarea unei cereri de comunicare a informațiilor de interes public (în continuare – *cerere*).

(2) Furnizorii de informații sunt obligați să comunice informațiile de interes public solicitate, în condițiile legii.

(3) Prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.

Recomandări

Recomandăm instituirea unor cerințe de formă în raport cu informațiile publicate (format accesibil – Word, PDF etc.)

Norma juridică prevăzută la alin. (3) contravine principiilor Legii cu privire la actele normative. În ierarhia actelor normative, legile organice se află pe aceeași treaptă. Ele nu trebuie să conțină reglementări juridice contradictorii. (hot. Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995).

Conform art. 60 alin. (1) al Legii cu privire la actele normative, „Codul este un act normativ adoptat de către Parlament care cuprinde, într-un sistem unitar, cele mai importante norme juridice dintr-o anumită ramură a dreptului”. Potrivit art. 2 al Codului administrativ, „(1) Prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanților la raporturile administrative, atribuțiile autorităților publice administrative și ale instanțelor de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile și obligațiile participanților în procedura administrativă și cea de contencios administrativ. (2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domeniul specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod”.

Conform art. 5 alin. (3) al Legii cu privire la actele normative, „Normele juridice speciale [Legea privind accesul la informație] sunt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generată [Cod administrativ] și o normă specială [Legea privind accesul la informație], care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială”. În vederea prevenirii interpretărilor eronate și a practicilor neuniforme de aplicare a legii, recomandăm excluderea alin. (3) al art. 12. Cadru legal în vigoare reglementează clar și explicit principiile aplicării legilor organice cu caracter general vs. special.

Articolul 13. Înaintarea cererii

(1) Cererea se înaintează furnizorului de informații și poate fi:

- a) transmisă în formă electronică;
 - b) depusă în scris sau expediată prin poștă ori fax;
 - c) adresată verbal, direct sau prin telefon.
- (2) Pentru cererea transmisă în formă electronică nu este necesară întrunirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice.

Articolul 14. Înregistrarea cererii

(1) Furnizorii de informații sunt obligați să primească și să înregistreze cererile înaintate conform art. 13 alin. (1) lit. a) și b), cel târziu în următoarea zi lucrătoare. Primirea sau înregistrarea cererii nu poate fi refuzată. Furnizorii de informații prevăzuți la art. 4 lit. a) - c) înregistrează cererile și în Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, conform modelului și în modul stabilit de Guvern.

(2) În cazul cererii transmise în formă electronică, furnizorul de informații este obligat să comunice cel târziu în următoarea zi lucrătoare, prin aceleași mijloace, numărul și data înregistrării cererii.

(3) Cererea expediată prin poștă sau fax se consideră a fi depusă odată cu înregistrarea acesteia de către furnizorul de informații.

(4) În cazul cererii depuse în scris la sediul furnizorului de informații, furnizorul este obligat să elibereze dovada înregistrării cererii.

(5) Cererile adresate verbal sunt înregistrate în cazul prevăzut la art. 73 alin. (6) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Conform art. 73 alin. (6) din Codul administrativ, „Petițiile pot fi formulate verbal în cadrul programului de audiență cu publicul. Aceste petiții se consemnează într-un proces-verbal și se înregistrează de către subdiviziunea sau persoana responsabilă de relațiile cu publicul din cadrul autorității publice”. Considerăm oportun înstituirea unei norme derogatorii de la prevederile Codului administrativ, prin care cerințele actuale (de înregistrare, consemnare și adresare a petiției verbale doar în cadrul programului de audiență) să fie excluse.

Recomandăm completarea art. 14 cu un nou alin. după cum urmează: „ (6) Refuzul în primirea și înregistrarea cererii este asimilat respingerii cererii”. Necesitatea de a include această prevedere rezultă din raționamente de ordin practic. În eventualitatea obținerii unui refuz în înregistrare, solicitantul va putea formula, în ordinea contenciosului administrativ, o acțiune în obligare. Drept rezultat, acesta va obține (după o durată îndelungată de timp) o hotărâre judecătorească prin care furnizorul de informații va fi doar obligat să înregistreze cererea ca, mai apoi, s-o examineze. Asimilarea neînregistrării cererii cu respingerea acesteia admite posibilitatea formulării acțiunii în obligare în partea ce ține de obligarea furnizării informației.

Articolul 15. Conținutul cererii

(1) Cererea conține următoarele elemente obligatorii:

- a) numele și prenumele sau denumirea solicitantului;
 - b) adresa poștală a solicitantului, precum și adresa de poștă electronică dacă se solicită răspuns pe această cale;
 - c) denumirea furnizorului de informații;
 - d) specificarea informației de interes public solicitate, cu detalii suficiente și concludente care să permită furnizorului identificarea informației.
- (2) În cerere, solicitantul poate indica modalitatea acceptabilă de comunicare a informației, conform art. 19 alin. (1).
- (3) Solicitantul nu este obligat să motiveze sau să justifice cererea sa.

(4) Semnarea olografă sau electronică a cererii nu este obligatorie.

Articolul 16. Sancțiunile pentru lipsa elementelor obligatorii ale cererii

(1) Cererea care nu conține unul din elementele prevăzute la art. 15 alin. (1) lit. a) sau b) nu se examinează.

(2) Dacă în cerere nu este specificată informația solicitată sau dacă, din conținutul cererii, nu este posibilă identificarea informației solicitate, solicitantului i se indică asupra neajunsului și i se oferă un termen de cel puțin 5 zile lucrătoare pentru înlăturarea acestuia. Furnizorul de informații acordă asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației.

(3) Termenul prevăzut la alin. (2), până la înlăturarea neajunsului de către solicitant, nu se include în termenul de examinare și soluționare a cererii prevăzut la art. 18. În cazul în care solicitantul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, cererea nu se examinează, fapt despre care este informat solicitantul.

Articolul 17. Conexarea cererilor

În cazul în care solicitantul înaintează furnizorului de informații mai multe cereri, furnizorul poate să le conexeze și să ofere solicitantului un singur răspuns, care va face referire la toate cererile înaintate.

Articolul 18. Termenul de examinare și soluționare a cererii

(1) Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile de a fi comunicate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii.

(2) Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 10 zile, în cazul în care cererea este complexă sau se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prolungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și cu indicarea motivelor prelungirii.

(3) În cazul conexării cererilor conform art. 17, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant.

(4) Cererile adresate verbal se soluționează imediat, în ziua înaintării, dacă informațiile solicitate sunt disponibile de a fi comunicate imediat. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile de a fi comunicate imediat sau acestea ar fi cu accesibilitate limitată, solicitantul este îndrumat să înainteze o cerere în formă electronică sau în scris, care va fi examinată și soluționată în termenele prevăzute la alin. (1)-(3).

Articolul 19. Modalitatea comunicării informațiilor de interes public

(1) Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului în modalitatea indicată în cerere, cu excepțiile prevăzute la alin. (3), după cum urmează:

- a) furnizarea informației în formă electronică;
- b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hârtie;
- c) eliberarea informației la sediul furnizorului de informații;
- d) examinarea informației în original, la sediul furnizorului de informații;
- e) expunerea informației în formă verbală, în cazul cererilor adresate verbal.

(2) Furnizarea informației în formă electronică presupune furnizarea, prin intermediul poștei electronice, după caz, a documentelor electronice, a înscrisurilor în format

Recomandăm reformularea alin. (2) după cum urmează: „Prolungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, cu 5 zile înainte de expirarea termenului prevăzut la alin. (1) și cu indicarea motivelor prelungirii”.

Recomandăm completarea art. 18 cu un nou alin. după cum urmează: „(5) Încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii este asimilată respingerii cererii”.

electronic, a copiilor scanate în format electronic de pe documentele pe suport de hârtie, precum și a informațiilor exprimate în orice formate digitale care pot fi transmise prin intermediul poștei electronice (text, imagine, audio, video, etc.).

(3) Informațiile de interes public pot fi comunicate într-o altă modalitate decât cea indicată în cerere, în cazul în care:

- a) informațiile sunt disponibile în internet și pot fi comunicate solicitantului printr-o referință la pagina web relevantă;
 - b) furnizorul de informații nu dispune de capacități tehnice pentru convertirea informațiilor în forma solicitată;
 - c) convertirea informațiilor în forma solicitată implică un volum excesiv de lucru, care ar afecta funcționalitatea obișnuită a furnizorului de informații;
 - d) comunicarea informațiilor în forma solicitată nu este posibilă din cauza unor restricții legale sau dacă actele normative prevăd o altă modalitate de comunicare a informațiilor solicitate.
- (4) În cazul prevăzut la alin. (3), solicitantul este informat despre motivul comunicării informațiilor într-o altă modalitate decât cea indicată în cerere.
- (5) În cazul în care solicitantul nu a indicat în cerere modalitatea preferată de comunicare a informațiilor, acestea sunt comunicate în cea mai rapidă modalitate posibilă.

Articolul 20. Limba în care sunt comunicate informațiile de interes public
Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului în limba în care sunt disponibile.

Articolul 21. Plățile pentru comunicarea informațiilor de interes public

(1) Este gratuită, ~~cu excepțiile prevăzute în actele normative~~:

- a) furnizarea informației în formă electronică;
 - b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hârtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini;
 - c) eliberarea informației la sediul furnizorului de informații, pe suport de hârtie, dacă volumul nu depășește 20 de pagini;
 - d) examinarea informației în original, la sediul furnizorului de informații;
 - e) expunerea informației în formă verbală, în cazul cererilor adresate verbal.
- (2) În cazul în care volumul informației depășește volumul prevăzut la alin. (1) lit. b) sau c), furnizorul de informații are dreptul să solicite o plată de 0,02 unități convenționale pentru fiecare pagină adițională. O unitate convențională constituie 50 de lei.
- (3) Dacă informațiile solicitate sunt înregistrate în altă formă decât pe suport de hârtie sau în formă electronică, furnizorul are dreptul să solicite o plată care nu poate depăși costul reproducerii informațiilor și, după caz, expedierea acestora solicitantului.
- (4) Plățile pentru comunicarea informațiilor de interes public nu pot depăși cheltuielile efective suportate de furnizorul de informații.

(5) În cazul în care, ~~conform actelor normative~~, comunicarea informației presupune achitarea unor plăți, solicitantul este informat, în termenul prevăzut la art. 18, despre suma totală care urmează a fi achitată pentru comunicarea informațiilor solicitate, precum și despre modalitatea achitării acesteia. În acest caz, informațiile de interes public sunt

Recomandăm excluderea textului „cu excepțiile prevăzute în actele normative” în vederea excluderii practicilor abuzive din partea furnizorilor de informație. Conform practicilor actuale, unii furnizori adoptă acte administrative normative prin care instituie taxe pentru furnizarea informației. (a se vedea cazul primăriei mun. Bălți - <https://cji.md/ong-de-media-condamna-tentativele-primariei-mun-balti-de-a-ingradi-accesul-la-informatie-a-presci-si-cer-anularea-tarifelor-pentru-furnizarea-datelor-de-interes-public/>)

Recomandăm excluderea textului „conform actelor normative”.

comunicate în termen de cel mult 10 zile de la data recepționării dovezii de achitare a plății.

(6) Dacă informația pusă la dispoziția solicitantului conține inexactități sau date incomplete, furnizorul de informații este obligat să efectueze rectificările și completările respective gratuit, cu excepția cazului în care completarea informației implică eforturi și cheltuieli considerabile care n-au fost prevăzute și taxate la eliberarea primară a informațiilor.

Articolul 22. Respingerea cererii

- (1) Cererea se respinge integral sau parțial în cazul în care:
 - a) furnizorul nu deține informația solicitată;
 - b) în privința informației solicitate furnizorul a oferit un răspuns. În acest caz, se face referire la numărul și data răspunsului oferit.
- (2) Respingerea integrală sau parțială a cererii este motivată în scris și comunicată solicitantului în termenul prevăzut la art. 18.
- (3) În cazul în care informația solicitată nu este deținută de furnizorul de informații, acesta poate să readreseze cererea, integral sau parțial, unui alt furnizor, dacă cunoaște că informația solicitată se află în posesia acestuia. În acest caz, originalul sau copia cererii se expediază pentru examinare furnizorului relevant, în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, fapt despre care este informat solicitantul.
- (4) Readresarea cererii se consideră drept respingere a cererii.
- (5) Pentru examinarea și soluționarea cererii readresate începe un nou termen, conform art. 18, care curge de la data înregistrării cererii readresate.

Articolul 23. Refuzul de a comunica informațiile de interes public

- (1) Comunicarea informațiilor de interes public este refuzată, integral sau parțial, dacă informațiile solicitate constituie informații cu accesibilitate limitată, conform art. 7. Și au trecut de textul proporționalității.
- (2) Refuzul este făcut în scris și trebuie să conțină:
 - a) denumirea furnizorului de informații;
 - b) numele și prenumele sau denumirea solicitantului;
 - c) data emiterii refuzului;
 - d) temeiul și motivarea refuzului, conform art. 7;
 - e) modalitatea de contestare a refuzului (denumirea și adresa instanței de judecată, precum și termenul de contestare);
 - f) numele, prenumele și semnătura olografă/electronică a conducătorului furnizorului de informații sau a altei persoane împuternicite de conducător, ori de lege, pentru emiterea refuzului.
- (3) În cazul în care numai o parte din informațiile solicitate constituie informații cu accesibilitate limitată, furnizorul de informații emite un refuz parțial conform alin. (1) și (2) și este obligat să comunice informațiile la care accesul nu poate fi limitat, cu excepția cazului când aceste informații sunt inseparabile de cele cu accesibilitate limitată.

Recomandăm reglementarea plăților pentru furnizarea informațiilor analitice, de sinteză sau inedite, executate la comanda solicitantului.

Recomandăm completarea art. 21 cu un nou alin. după cum urmează: „(7) Solicitarea unor plăți ilegale pentru comunicarea informațiilor de interes public este asimilată respingerii cererii”.

Capitolul IV

CONTESTAREA ACȚIUNILOR SAU INACȚIUNILOR FURNIZORILOR DE INFORMAȚII

Articolul 24. Modalitatea de contestare

- (1) Orice persoană care revendică încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public poate contesta în instanța de judecată orice acțiune sau inacțiune a furnizorilor de informații prin care s-au încălcat prevederile prezentei legi.
- (2) Contestarea acțiunilor sau inacțiunilor furnizorilor de informații se realizează prin depunerea unei acțiuni în contencios administrativ, care se înaintează și examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, fără respectarea procedurii prealabile, cu excepțiile și completările stabilite de prezenta lege. În partea ce ține de procedura contenciosului administrativ, toți furnizorii de informații sunt asimilați autorităților publice.
- (3) Acțiunea în contencios administrativ se înaintează în decurs de 30 de zile de la data comunicării răspunsului de către furnizorul de informații. Dacă furnizorul de informații nu soluționează cererea în termenul prevăzut la art. 18, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată în decursul unui an de la data expirării termenului.

Articolul 25. Prevederi speciale privind examinarea și soluționarea cauzelor de contencios administrativ

- (1) Cauzele de contencios administrativ, intentate conform art. 24, se examinează și soluționează în procedură scrisă, în termen de cel mult 3 luni de la data acceptării acțiunii.
- (2) Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea reclamantului de a examina acțiunea în ședință publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sunt necesare debateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul.
- (3) Dacă există temeuri rezonabile, judecătorul, prin încheiere motivată, poate prelungi termenul de judecare a cauzei cu cel mult 3 luni. Încheierea poate fi contestată odată cu fondul.
- (4) Dacă instanța de judecată constată o încălcare a prevederilor prezentei legi, aceasta aplică furnizorului de informații o amendă în modul prevăzut de art. 27 și 28, prin hotărârea sau decizia în fond, indiferent dacă reclamantul a solicitat sau nu aplicarea acesteia.
- (5) Reclamanții au dreptul de a solicita și repararea prejudiciului material și/sau moral.
- (6) Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului articol. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare.

Considerăm că aceste tipuri de litigii urmează a fi examinate în procedura cu participarea părților. Din păcate, practica litigiilor de contencios administrativ relevă că instanțele de judecată au tendința de a respinge acțiunile justițiabililor în cadrul procedurilor scrise. La fel, practica arătată că instanțele de judecată au căutat să găsească tot felul de tertipuri pentru a respinge aceste acțiuni (cum ar fi declararea desuetă a Legii privind accesul la informații).

Respectiv, acordându-le judecătorilor posibilitatea de a soluționa aceste pricini în cadrul unei proceduri scrise, riscăm să ne confruntăm cu o examinarea formalistă și cu o interpretare a noilor prevederilor legale în defavoarea dreptului de acces la informație. Mai mult decât atât, publicitatea procesului asigură o anumită influență pozitivă asupra judecătorului, care este monitorizat nemijlocit de către reprezentanții societății în procesul de luare a unei decizii în favoarea acestei societăți, or noi considerăm că orice admitere a unei acțiuni de furnizare a informației este în favoarea societății.

Un alt argument în favoarea publicității acestor tipuri de litigii este de ordine filozofico-juridic. Astfel, originea/ cauza declanșării unor litigiilor privind apărarea dreptului de acces la informație este anume lipsa transparenței/clandestinitatea procedurilor administrative. În consecință, considerăm că înlăturarea acestei lipse de transparență nu poate avea loc la fel printr-o procedură clandestină (procedura scrisă), ci printr-un proces public. Pe de altă parte, sunt prevederile Codului administrativ (art. 218 lit. a)), care permit, în cazul în care toate părțile sunt de acord, judecarea pricinii în procedură scrisă. Optăm pentru aplicarea acestora în procedurile de judecare a pricinilor privind încălcarea accesului la informații.

Capitolul V RĂSPUNDEREA JURIDICĂ

Articolul 26. Răspunderea juridică

Încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public atrage răspunderea potrivit prezentei legi și, după caz, răspunderea disciplinară, contravențională sau penală, conform legii.

Articolul 27. Faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară

Constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară, următoarele fapte:

- a) nepublicarea informațiilor de interes public în modul prevăzut de art. 9;
- b) refuzul în primirea cererii sau neînregistrarea acesteia;
- c) încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii;
- d) comunicarea incompletă a informațiilor de interes public;
- e) solicitarea unor plăți ilegale pentru comunicarea informațiilor de interes public;
- f) respingerea sau readresarea neîntemeiată a cererii;
- g) refuzul neîntemeiat de a comunica informațiile de interes public.

Articolul 28. Amendă aplicată furnizorului de informații

(1) Pentru încălcările prevăzute la art. 27, instanța de judecată aplică furnizorului de informații o sancțiune pecuniară sub formă de amendă.

(2) Amendă se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională constituie 50 de lei.

(3) La aplicarea amenzi se ține cont de:

- a) gravitatea și durata încălcării constatate;
- b) consecințele încălcării constatate pentru reclamant;
- c) alte circumstanțe relevante.

(4) Instanța de judecată aplică furnizorului de informații:

- a) pentru încălcarea prevăzută la art. 27 lit. a) sau b) – amendă de la 5 la 60 de unități convenționale;
 - b) pentru încălcarea prevăzută la art. 27 lit. c)-e) – amendă de la 10 la 100 de unități convenționale;
 - c) pentru încălcarea prevăzută la art. 27 lit. f) sau g) – amendă de la 20 la 200 de unități convenționale.
- (5) Amendă se încasează din contul furnizorului de informații și se virează în bugetul de stat.

Autorii proiectului de lege, în nota informativă, au remarcat că legislația națională prevede deja mecanisme de sancționare pentru încălcarea legislației privind accesul la informație (art. 71 și 71/1 al Codului contravențional și art. 180 din Codul penal). Cu toate acestea, autorii au optat pentru completarea acestuia cu norme suplimentare. Considerăm că acestea vor constitui un mecanism anevoios de aplicare a sancțiunilor și vor dubla normele de sancționare, creând în acest sens confuzii în practică.

Recomandăm de a examina corelația prevederilor proiectului de lege cu reglementările concurente din art. 71, 72, 74¹ alin. (3) ale Codului contravențional, inclusiv din perspectiva principiului *ne bis in idem*, având în vedere că atât normele punitive din proiectul de lege, cât și cele din Codul contravențional urmăresc scopul de a proteja interesul public de acces la informații oficiale.

Potrivit art. 1 alin. (3) al Codului contravențional, „Dacă în procesul aplicării unui alt act normativ se constată că prevederile acestuia contravin principiilor stabilite în prezentul cod, se aplică prevederile prezentului cod.”

Considerăm că prevederile art. 28 pot fi inserate doar în conținutul Codului contravențional – act normativ care cuprinde normele de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale. În eventualitatea acceptării unei asemenea opțiuni, referitor la art. 28 alin. (4) lit. b), opinăm că solicitarea unor plăți ilicite pentru furnizarea informațiilor oficiale ar constitui o faptă cu un grad de prejudiciabilitate mai mare decât cele prevăzute la art. 27 lit. c) și d), întrucât implică un abuz de putere și un impediment ilicit intenționat pentru realizarea dreptului de acces la informație.

Capitolul VII DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 33. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație se abrogă.

(3) Guvernul, în termen de 6 luni de la publicarea prezentei legi:

- a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în corespundere cu prezenta lege;
- b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- c) va aproba modelul **Registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public** și va stabili modalitatea de înregistrare a cererilor în acesta.

Articolul 34. Dispoziții tranzitorii

(1) Cererile de solicitare a accesului la informațiile oficiale, depuse până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform legislației în vigoare la data depunerii cererii.

(2) Acțiunile în contencios administrativ și cererile de chemare în judecată, înaintate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, se examinează și soluționează conform legislației în vigoare la data înaintării acțiunii.

Recomandăm instituirea dispozițiilor tranzitorii care să vizeze perioada de la intrarea în vigoare a legii și până la aprobarea modelului Registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public.

(Draft) Analiză participativă: reglementarea accesului la informații în Republica Moldova

Scopul prezentului document este de a identifica, într-un mod participativ și incluziv, domeniile prioritare de intervenție a unei noi legi în domeniul accesului la informații în Republica Moldova. Ca finalitate a acestei analize, ne propunem să prezentăm factorilor de decizie o poziție consolidată a societății civile pe marginea proiectului Legii privind accesul la informațiile de interes public, ca act normativ definitiv pentru participarea democratică și răspunderea autorităților față de cetățeni.

Prezenta analiză este elaborată în baza, comentariilor organizațiilor societății civile la proiectul de lege publicat de Ministerul Justiției pe 3 ianuarie 2023 și republicat pe 24 februarie (pentru reavizare) și dezbaterilor organizate de Minister pe marginea acestuia pe 1 martie 2023, celor două sesiuni de dialog găzduite de Centrul de Politici și Reforme, a interviurilor, focus grupurilor și convorbirilor individuale cu diverși reprezentanți ai societății civile și a resurselor publice.

La etapa actuală, documentul se actualizează și e deschis pentru contribuțiile organizațiilor societății civile, organizațiilor de media, inițiativelor și activiștilor civici.

Analiza se axează pe problemele în accesul la informațiile de interes public care urmează a fi abordate prin noua lege, scopul și domeniul de aplicare a noii legi, precum și principalele sale componente și intervenții de reglementare.

Probleme principale în domeniul accesului la informație

Politica statului în domeniul transparenței și accesului la informații este de primă importanță pentru asigurarea participării cetățenilor în procesele decizionale, pentru activitatea mass-media, cea a organizațiilor societății civile implicate în monitorizarea activității autorităților publice, prevenirea corupției, protecția drepturilor omului, a mediului, etc. Din acest punct de vedere, accesul la informație este o componentă esențială a unei societăți democratice și definește relația dintre cetățeni și stat în toate sectoarele.

În Moldova, Legea privind accesul la informație a fost adoptată în 2000 și, la acel moment, corespundea standardelor internaționale din acea perioadă. Textul legii, conține principalele garanții privind exercitarea dreptului constituțional la informație, stabilește un termen relativ scurt (în comparațiile cu petițiile și pentru perioada respectivă) de răspuns la solicitările de informații, oferă dreptul solicitantului de a se adresa în judecată în caz de refuz sau lipsă a răspunsului. Totuși, cu trecerea timpului, această lege nu mai corespunde rigorilor internaționale, iar aplicarea acesteia prezintă un șir de probleme, identificate de organizațiile societății civile¹:

- Lipsa unui **mecanism de implementare, monitorizare și control al standardelor de transparență**: asigurarea implementării legii este dispersată între diverși actori (furnizorii de informații, instanțele de judecată, Ombudsmanul). Spre deosebire de alte state cu legislație avansată în domeniu, în Moldova lipsește o instituție cu un mandat clar și puternic de asigurare a unui standard mai înalt de transparență în instituțiile publice (Comisar sau comisie pentru informații). Multe din problemele de mai jos, rezultă din această deficiență.
- Lipsa unor standarde legislative corespunzătoare privind **transparența proactivă**, care să asigure publicarea informațiilor de interes public sporit pe paginile web ale instituțiilor publice și a mecanismului de implementare a acestor standarde.
- Interpretarea și **aplicarea neuniformă a legislației** care conduce la practici abuzive din partea autorităților: **nerespectarea principiului proporționalității în limitarea accesului** la informațiile publice, **tratarea cererilor de informație drept petiții** (ignoră procedura specială de accesare a informațiilor publice, aplicând doar regulile generale ale procedurii administrative prevăzute de Codul administrativ).
- Prevederile privind **datele cu caracter personal** din lege sunt văzute de autorități ca și carte blanche pentru a **refuza orice informație**, atît timp cît aceasta conține date care ar fi putut fi interpretate ca personale. Asta, în loc ca decizia de a furniza informația să fie bazată pe găsirea unui echilibru cu interesul public în aflarea informației, așa cum ar fi cazul potrivit normelor internaționale.
- Interpretările discreționare și incorecte ale literei legii de către cei care trebuie să răspundă la solicitări se transformă în **cutume instituționale** și stabilesc limite arbitrare și sistemice ale dreptului cetățenilor la informații.

1

https://freedomhouse.org/sites/default/files/2022-11/fh-Moldova_Access-to-Info-Report-2022_Rom-v2.pdf
<https://cpr.md/2019/11/26/de-ce-si-cum-trebuie-modificata-legea-accesului-la-informatii/>
<https://cpr.md/2019/11/26/de-ce-si-cum-trebuie-modificata-legea-accesului-la-informatii/>

- **Apărarea defectuoasă a dreptului la informație:** procesele de judecată sunt prea îndelungate și consumă resurse, ceea ce nu este o opțiune în cazul unui material jurnalistic de actualitate, de exemplu.
- **Mecanismele de disciplinare a furnizorilor de informații** nu funcționează corespunzător. Procedurile și sancțiunile prevăzute de lege, de exemplu amenda pentru încălcarea articolului 71 din Codul Contravențional (încălcarea legislației privind accesul la informație și cu privire la petiționare) sau pedeapsa penală prevăzută de articolul 181 din Codul Penal se aplică sporadic, sunt greu de monitorizat și nu opresc practicile de restricționare a accesului la informațiile publice.
- Instituțiile nu sunt motivate să-și îmbunătățească transparența, lipsește o abordare consecventă de instruire și capacitate a acestora.
- Cetățenii sunt descurajați să caute și obțină informații, fiindcă riscă să fie tergiversați la nesfârșit în birocrații.

Proiectul legii privind accesul la informațiile de interes public

Proiectul de lege publicat de Ministerul Justiției în ianuarie 2023 și aprobat, după consultări, de Guvern pe 12 aprilie, vine să înlocuiască Legea privind accesul la informație din 2000, aducând legislația Republicii Moldova la standardele prevăzute în instrumentele internaționale la care Republica Moldova este parte. Potrivit Ministerului Justiției, asupra proiectului s-a lucrat mai bine de un an, iar în acest scop a fost creat un grup de lucru cu participarea experților internaționali și naționali.

Proiectul de lege introduce o nouă noțiune a informației de interes public, lărgeste cercul persoanelor care pot solicita informații, revizuieste lista temeiurilor legitime de limitare a accesului la informații, reglementează un test al proporționalității limitării, include noi cerințe de asigurare a transparenței proactive, introduce cerința de asigurare a accesibilității paginilor web ale instituțiilor publice pentru persoanele cu dizabilități, prevede un mecanism simplificat de contestare a încălcărilor dreptului la informație în instanța de judecată, distribuie competențe de monitorizare și asigurare a implementării legii între Cancelaria de Stat și Oficiul Avocatului Poporului.

Adoptarea unei noi legi în domeniul accesului la informație a fost inclusă în Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, la capitolul „Creșterea implicării societății civile în procesele decizionale”. Respectiv, adoptarea acestuia constituie o prioritate. Totuși includerea activă a societății civile în procesul de elaborare și adoptare a acestui document fundamental pentru relația dintre cetățean și stat, trebuie să fie o condiție de bază.

Asupra proiectului au avut loc două runde de consultări prin depunerea de avize în scris și o discuție publică. Potrivit participanților, consultările organizate nu au rezolvat obiecțiile principiale aduse proiectului, acesta fiind definitivat și prezentat spre aprobare Guvernului într-o redacție apropiată celei inițiale. Mai mult, acceptarea selectivă a recomandărilor prezentate de actorii consultați a dus la includerea unor prevederi care înrăutățesc poziția solicitanților de informații, comparativ cu redacția inițială, dar și cu legea actuală.

O altă problemă este că organizațiile societății civile nu au fost consultate la etapa inițierii proiectului, atunci când se elabora conceptul și viziunea asupra viitoarelor reglementări, având doar opțiunea de a oferi comentarii punctuale asupra documentului deja elaborat. De aceea, subiecte principiale cum ar fi mecanismul de apărare și monitorizare a dreptului la informații, a fost discutat în timpul consultărilor doar la nivel tehnic, fără a afecta abordarea generală a proiectului.

Recomandările societății civile / arii prioritare de intervenție

Generale

- 1) Noua lege trebuie să promoveze standarde înalte de transparență, nu doar minimul cerut de Convențiile internaționale.**

Convenția Europeană privind accesul la documentele oficiale prevede, chiar la articolul ,1 că principiile stabilite în aceasta „urmează a fi percepute fără prejudicierea acelor legi și reglementări naționale sau tratate internaționale care recunosc un drept mai larg de acces la documentele oficiale”. Asta pentru că convenția este menită să stabilească standarde minime și încurajează un acces mai larg la documentele oficiale.

Pornind de la această prevedere considerăm că noua lege, cel puțin, nu trebuie să introducă prevederi mai restrictive decât legea în vigoare. Raportul explicativ la Convenție spune acest lucru explicit: „[nicio prevedere] din Convenție nu are scopul de a justifica scăderea standardelor existente în legile și practicile naționale dacă acestea sunt mai avansate decât cele din Convenție”. Astfel, prevederile Convenției nu ar justifica, de exemplu, o definiție mai îngustă a informației de interes public decât cea existentă, criterii mai largi de limitare a accesului la informație, costuri mai mari sau accesibilitate mai redusă a informației.

În același timp, Legea nouă trebuie să adopte standarde avansate în domeniu.

În procesul de consultare a legii, Ministerul Justiției a respins mai multe propuneri de reglementare argumentând că acestea ar contraveni textului Convenției, fără a ține cont de spiritul acesteia – care încurajează o abordare mai protectivă față de dreptul la informație, decât minimul-obligator din textul acesteia.

Cerem autorităților să țină cont de acest fapt în procesul de consultare de mai departe a legii și în redactarea textului final.

Aplicând aceeași abordare de la nivel de Convenție la cel de lege, recomandăm introducerea unei norme exprese în prevederile generale la proiect cu următorul conținut: „(4) Furnizorii de informații pot institui reguli mai favorabile pentru solicitanți privind accesul la informațiile de interes public”. (CRJM).

2) Legea trebuie să promoveze o politică de stat clară și coerentă în domeniul accesului la informații.

În scopul stabilirii unei politici clare a statului în domeniu, considerăm că este necesară introducerea în proiectul de lege a unor reglementări generale la nivel de scop și principii, care să ghideze interpretarea și aplicarea acestora în corespundere cu standardele internaționale. De altfel, indicarea scopului și principiilor în baza cărora este interpretată legea e prevăzută și de standardele internaționale. Indicatorul 3 al RTI Rating Methodology, folosit la evaluarea legilor din domeniul accesului la informație, sună așa: „Cadrul legal conține o declarație de principii, care încurajează o interpretare largă a legii accesului la informație. Cadrul legal accentuează beneficiile dreptului la informație.”

În acest scop, considerăm că proiectul ar putea conține o expunere mai largă a scopului/obiectivelor legii și o formulare a principiilor accesului la informație, în corespundere cu standardele internaționale.

În expunerea scopului și obiectivelor proiectului sugerăm includerea următoarelor deziderate/beneficii ale legii:

- respectarea, protecția și asigurarea dreptului la informație în Republica Moldova;
- asigurarea transparenței autorităților publice și a răspunderii acestora față de public;
- prevenirea corupției;
- stimularea formării opiniilor, dezbaterilor asupra principalelor probleme de interes public și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic;
- creșterea încrederii societății în actul de guvernare și procesele democratice.

Totodată, considerăm importantă includerea în conținutul legii și a unui articol privind principiile accesului la informațiile de interes public, care să corespundă recomandărilor internaționale. O expunere a principiilor ar contribui la interpretarea și aplicarea legii și mai buna înțelegere a acesteia de către subiecți.

Reieșind din obiectivele legii, standardele internaționale și literatura de specialitate se propun următoarele principii:

- *Prezumția în favoarea oferirii informației de interes public.* Toate informațiile deținute de autoritățile publice se prezumă a fi publice, dacă nu este dovedit contrariul. Furnizorul de informații urmează să dovedească existența temeiului pentru limitarea accesului la informațiile de interes public.
- *Obligația de a publica.* Furnizorii de informații trebuie să publice într-o manieră proactivă și să disemineze toate informațiile de interes public sporit.
- *Promovarea guvernării deschise.* Statul va promova în rândul funcționarilor și agenților săi o cultură a transparenței și deschiderii și va promova în rândul populației dreptul la informație.
- *Facilitarea accesului la informațiile de interes public.* Furnizorii vor oferi asistență solicitanților, în special celor cu necesități speciale, în depunerea cererilor, primirea și înțelegerea răspunsului. Solicitățile de informații vor fi procesate într-o manieră rapidă și echitabilă.
- *Publicitatea ședințelor.* Ședințele autorităților publice trebuie să fie deschise pentru public și să permită documentarea informației privind procesul de luare a deciziilor.

3) Noțiune de informație de interes public trebuie să fie una largă, care să includă și informația nedocumentată sau cea care urmează a fi sistematizată.

Definiția din proiectul de lege a *informației de interes public* – „toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații” este mai îngustă decât cea în vigoare, ceea ce contravine spiritului Convenției de la Tromsø chiar dacă corespunde noțiunii din aceasta.

Acest lucru este confirmat în nota informativă, unde autorii menționează că: „lege[a] se aplică doar în privința informațiilor documentate, existente și disponibile”. Menționăm că legea actuală prevede expres că informațiile oficiale nedocumentate, care se află în posesia furnizorilor, vor fi puse la dispoziția solicitanților în ordine generală.

E important de menționat că Convenția operează cu noțiunea de „document oficial”, și nu cu cea de „informație” utilizat în Constituție, legislația specială și practica din Republica Moldova,

ultimul fiind un concept mai larg. Reiterăm că Convenția prevede că prevederile acesteia „urmează a fi percepute fără prejudicierea acelor legi și reglementări naționale sau tratate internaționale care recunosc un drept mai larg de acces la documentele oficiale.”

Nota informativă nu argumentează necesitatea îngustării noțiunii de informație de interes public, comparativ cu cea existentă.

Considerăm că, în redacția actuală din proiectul de lege, există riscul ca furnizorii de informații să refuze accesul la informații pe motivul că informația nu este înregistrată/documentată în forma indicată de solicitant (justificare care există și acum). Sau furnizorul va refuza să ofere informații sintetizate de interes public din motiv că aceasta nu se regăsește în această formă într-un document anume. Or, furnizorul are poziția unică de a sistematiza și oferi informația corectă, iar legea îi oferă și timpul pentru aceasta.

De altfel, și Metodologia RTI conține un indicator, potrivit căruia solicitanții trebuie să aibă acces atât la documente, cât și la informații în sens larg².

În contextul de mai sus, propunem să fie revizuită definiția *informației de interes public* pentru a putea include și informațiile nedocumentate și includerea în viitoarea Lege privind accesul la informațiile de interes public a prevederii care ar interzice furnizorilor de informații să refuze comunicarea informațiilor de interes public pe motiv că aceasta nu este documentată și/sau sistematizată (FH, CPR).

4) Limitarea accesului la informațiile cu caracter public trebuie să fie justificată și proporțională în toate cazurile

Considerăm că proiectul de lege trebuie să instituie obligativitatea testului proporționalității în toate cazurile în care este limitat dreptul la informație. Acest lucru trebuie să rezulte și din aplicarea *prezumției în favoarea dezvăluirii informației de interes public*.

Deși varianta inițială a proiectului de lege prevedea aplicarea testului proporționalității (prejudiciului / harm test) în toate cazurile, textul adoptat de Cabinetul de Miniștri, pe 13 aprilie, limitează aplicarea acestuia, fapt care contravine prevederilor Convenției de la Tromsø.

² Indicatorul 6, https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/2021/01/Indicators.final_.pdf

Astfel, alineatul (3) introdus în articolul 7, prevede acum că accesul la informațiile de interes public este „limitat și atunci când restricția este *prevăzută expres de lege, inclusiv* în cazul informațiilor ce constituie secret de stat, bancar sau medical”, situație în care testul proporționalității nu se aplică. Această prevedere practic dă peste cap garanțiile prevăzute la art. 8 - testul proporționalității limitării, or orice limitare a dreptului trebuie să fie prevăzută de lege, potrivit standardelor internaționale.

Pe lângă aceasta, Articolul 8, care prevede aplicarea testului proporționalității, în redacția modificată după avizare, conține mai puține garanții decît în varianta originală

Varianta nouă:

„În cazul prevăzut la art. 7 alin. (1), accesul la informațiile publice **este limitat** dacă sunt întrunite următoarele condiții cumulative: a) dezvăluirea informației poate prejudicia unul din scopurile legitime prevăzute la art. 7 alin. (1); b) prejudiciul care poate fi cauzat prin dezvăluirea informației prevalează asupra interesului public în accesarea informației.”

Comparat cu:

„(1) Pentru a **putea limita** accesul la informațiile de interes public, furnizorii de informații sunt **obligați să demonstreze, motivat și concludent**, existența următoarelor condiții cumulative:

a) dezvăluirea informației va prejudicia unul din scopurile legitime prevăzute la art. 6 alin. (1);

b) nu există alte măsuri pentru a evita prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației;

c) interesul public de a accesa informația nu prevalează asupra prejudiciului care va fi cauzat.

(2) În cazul în care nu este demonstrată cel puțin o condiție prevăzută la alin. (1), limitarea accesului la informațiile de interes public este interzisă.

Noua redacție nu include sarcina probațiunii/demonstrării de partea furnizorului. Mai mult, formularea utilizată – „accesul este limitat” – instituie o prezumție pentru nedivulgarea informație, ceea ce e contrar principiilor privind accesul la informație. Totodată, este eliminată clauza măsurilor alternative (punctul b din proiectul inițial).

Recomandăm revenirea la formularea inițială a testului proporționalității și eliminarea alineatului 3 din Articolul 7.

5) Participarea/înregistrarea ședințelor publice, ca formă de acces la informațiile de interes public

Considerăm oportună reglementarea accesului la ședințele publice ale furnizorilor de informații și consultările organizate de autoritățile publice în calitate de formă de accesare a informațiilor de interes public. Mai multe ONG-uri și grupuri de inițiativă au semnalat nereguli și îngrădirea accesului în ședințe, dar și în realizarea transmisiunilor live și înregistrărilor de la ele.

Considerăm că legea trebuie să conțină mecanisme de asigurarea a transparenței ședințelor, dar și de realizare a comunicării proactive. Aceste prevederi nu ar intra în conflict, ci ar completa preverile regăsite în legislația privind transparența procesului decizional.

O posibilitate de reglementare a acestui acces ar putea fi completarea capitolului despre transparența proactivă cu un nou articol: „Publicitatea ședințelor (1) Ședințele autorităților publice trebuie să fie deschise pentru public și să permită documentarea informației privind procesul de luare a deciziilor. (2) instituțiile asigură accesul publicului la evenimente și ședințe și oferă posibilitatea de transmisiune live de către acesta, cu respectarea caracterului proporționalității limitării informației.” Deși alte acte și legi reglementează parțial accesul la ședințele publice, considerăm că introducerea normelor de transparență a ședințelor și în legea actuală va permite aplicarea mai riguroasă a standardelor de participare, inclusiv prin posibilitatea contestării restricțiilor de acces și sancționării încălcărilor.

Furnizarea proactivă a informației

6) Legea ar trebui să reglementeze formatul în care informația și datele sunt oferite și pot fi accesate, să permită accesarea facilă și căutarea informației

Deși, potrivit Ministerului Justiției, reglementarea reutilizării documentelor publice și a datelor deschise urmează a fi făcută într-un alt act normativ, considerăm că este oportună transpunerea principiilor de bază stipulate în Directiva UE 2019/1024 privind „privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public” și principiile FAIR (Asigurarea procesului de identificare, accesibilitate, reutilizabilitate și interoperabilitate a datelor) în legea privind accesul la informație. Informația pusă la dispoziția solicitanților trebuie să fie oferită în formate deschise, analizabile, valabile în timp, reutilizabile și non-propietare, iar solicitantul nu trebuie să dețină instrumente terțe cu plată pentru a putea accesa și analiza informația. Datele deschise trebuie publicate în formate care permit prelucrarea lor automatizată, accesul liber la acestea, precum

și reutilizarea și partajarea gratuită ulterioară a acesteia. Pe lângă formatele de publicare, trebuie reglementate și uniformizate la normele UE și internaționale și modalitățile de colectare și stocare a informației.

Aceasta va aduce inovație și elemente noi în domeniu transparenței și va facilita utilizarea informației publice de către alte instituții, ONG-uri și afaceri, de exemplu, prin monitorizarea datelor privind finanțarea partidelor, sau elaborarea de aplicații care să permită analizarea fondatorilor companiilor private sau evoluției prețurilor pentru anumite produse.

Deseori, informația pe paginile web ale autorităților nu este plasată intuitiv și disponibilă în trei click-uri (cum e recomandat). Unele documente pot fi găsite în compartimente din care nu ar trebui să facă parte sau sunt ascunse în diferite meniuri sau link-uri aleatorii.

Modulul de căutare, deseori nu permite o căutare eficientă după cuvintele cheie, an sau nume de funcționare. Astfel, acesta este plasat mai degrabă pentru bifă, decât pentru a fi funcțional și utilizat de către solicitanți.

Informația trebuie să fie ușor identificabilă pe pagina web, conform standardelor internaționale - în 3 click-uri. De asemenea, pagina trebuie să ofere persoanelor și un modul de căutare avansată a informației. Trebuie să fie asigurat principiul logicii perceperii și căutării informației, astfel încât documentele necesară să fie plasate în compartimentele și meniurile relevante. Aceste standarde pot fi stipulate ca prevederi generale într-un articol dedicat felului în care e publicată proactiv informația de interes public.

O altă recomandare este ca Legea să prevadă publicarea proactivă a informațiilor care sunt frecvent solicitate de cetățeni (de ex. dacă este obiectul cererilor periodice sau de un număr anumit de ori).

Furnizarea informației la cerere

7) Legea trebuie să reglementeze proceduri cât mai simple și rapide de accesare a informației

Standardele internaționale cer ca accesul la informațiile de interes public să fie supus unor condiții și formalități minime și instituie o obligație a furnizorilor de informație de a facilita acest

acces. Astfel Convenția de la Tromsø, stabilește, printre altele că „formalitățile legate de solicitare nu vor depăși cadrul care este esențial pentru procesarea solicitării”. Apreciem faptul că proiectul de lege ține cont de această prevedere generală, de exemplu, în expunerea formei cererii de informații sau includerea expresă a prevederii că solicitantul nu este obligat să motiveze sau să justifice cererea sa, sau să o semneze.

Totodată, pornind de la problemele practice în accesarea informației de interes public, organizațiile societății civile consideră că există prevederi ale legii care ar putea fi îmbunătățite.

Facilitarea accesului la informație

Pornind de la principiul facilitării accesului la informația de interes public, menționat la *Recomandarea 2* din prezentul document, considerăm că legea trebuie să conțină o prevedere generală care să instituie obligația furnizorului de informații să faciliteze, în măsura posibilă, accesul la informația de interes public.

Termenele de oferire a informației

Mai multe organizații ale societății civile au semnalat necesitatea de a reduce termenul de răspuns la solicitările de informație, comparativ cu cel propus în proiectul de lege (de ex. la 5 zile [CRJM]), de a reduce termenele pentru anumite categorii de informații (informațiile care, potrivit legii, urmează a fi publicate proactiv [CPR]), sau anumite categorii de solicitanți (jurnaliști/ste [CRJM, API, FH]).

Considerăm că, oricare ar fi soluția aleasă (variante de acum este de 15 zile, cu posibilitatea de extindere la alte 10 zile), aceasta trebuie să fie justificată și, după cum cere convenția, să nu depășească ceea ce este „esențial pentru procesarea solicitării”. Din acest punct de vedere, considerăm că dezvoltarea tehnologiilor informaționale permite ca, comparativ cu anul 2000 când a fost adoptată actuala lege, cererile de informații să fie procesate (iar informațiile căutate, sistematizate și incluse într-un răspuns) semnificativ mai rapid, iar procedurile interne (de aprobare a răspunsului etc.) pot fi eficientizate.

Totodată, Legea ar trebui să prevadă un mecanism care să asigure că într-adevăr informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului *din momentul în care sunt disponibile de a fi comunicate*, și nu în ultima zi a termenului legal. Acest lucru este mai ales relevant în cazul informațiilor de importanță publică sporită, de ex. în cazul materialelor jurnalistice de actualitate.

Readresarea cererilor de informații

Considerăm că prevederile Convenției Tromsø stabilesc o obligație a autorităților ca în cazul în care nu dețin informațiile solicitate (dar aceasta este deținută de o altă autoritate), să redirecționeze solicitarea sau solicitantul la autoritatea publică competentă. În redacția actuală a legii, prevederea respectivă este formulată ca un drept.

8) Legea trebuie să conțină prevederi detaliate pentru accesul la informații pentru persoanele cu dizabilități, cele aparținând minorităților lingvistice și cele din grupurile social-vulnerabile

Accesul la informație trebuie să fie garantat tuturor, iar statul trebuie să ia măsuri proactive pentru a facilita accesul pentru persoanele cu dizabilități, celor aparținând minorităților sau din grupurile vulnerabile.

Persoanele cu dizabilități

Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (articolul 9 Accesibilitatea), prevede că Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului. Potrivit Convenției, statele trebuie să furnizeze forme de asistență vie și de intermediere, inclusiv ghizi, cititori și interpreți profesioniști de limbaj mimico-gestual, pentru a facilita accesul în clădiri și în alte spații publice.

Un număr semnificativ al persoanelor cu dizabilități intelectuale din Republica Moldova întâmpină dificultăți de înțelegere și de utilizare a informației necesare pentru a lua o decizie sau a participa la viața socială sau publică. Accesul limitat la informație și gradul scăzut de adaptare a informației, menține inegalitățile existente, perpetuând obstacolele în realizarea efectivă a drepturilor omului. Pentru a spori gradul de acces la informație, aceasta trebuie adaptată și diseminată într-un format cât mai accesibil, astfel încât să fie înțeleasă și să ajungă la cât mai mulți cetățeni.

În sfera accesului la informație, o preocupare sporită trebuie acordată și persoanelor cu deficiențe de văz (orbi, slab văzători). Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu

dizabilități nr. 60/2012 stabilește că, statul recunoaște și promovează limbajul mimicogestual și alte moduri alternative de comunicare în calitate de mijloace de comunicare între persoane. Sistemul Braille de redare a informației, în calitate de mod alternativ de comunicare, urmează a fi implementat la nivelul furnizorilor de informații de interes public, pentru a facilita informarea corectă și la timp a solicitanților, integrarea lor socială și posibilitatea de a participa activ la administrarea treburilor publice.

La moment, proiectul de lege prevede, la articolul 9 că „paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie adaptate, în modul prevăzut de lege, pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități”. Totuși, prevederi dedicate accesului la informație a persoanelor cu dizabilități lipsesc în capitolul dedicat accesului informațiilor la cerere. Există doar prevederea din articolul 15 potrivit căreia, în cazul în care cererea de informație nu e suficient de specifică, *furnizorul de informații acordă asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației.*

În acest context organizațiile societății civile și instituțiile pentru drepturile omului au recomandat prevederea în proiect a unui suport special persoanelor cu dizabilități (cu deficiențe de vedere, vorbire, auz etc.), dar și celor defavorizate, care, în virtutea unor factori, ar putea fi lipsiți de abilități de scriere, expunere clară, coerentă a gândurilor.

Minoritățile lingvistice

Instituțiile naționale din domeniul drepturilor omului și Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru drepturile omului recomandă asigurarea accesibilității lingvistice a informației pentru minoritățile etno-lingvistice. Astfel, se recomandă dezvoltarea unor prevederi destinate reglementării aspectelor legate de accesul egal și pe înțelesul tuturor la informațiile de interes public, cu axare inclusiv pe minorități lingvistice.

Mecanismul de asigurare și apărare a dreptului la informație

8. Legea trebuie să asigure un mecanism accesibil, eficient și calitativ de apărare a dreptului la informație

Una dintre cele mai importante componente ale unei legi privind accesul la informație este mecanismul de implementare a acesteia, inclusiv modalitatea de contestare a deciziilor care

limitează accesul la informații. Din acest punct de vedere, considerăm că actualul proiect al legii nu corespunde standardelor și celor mai bune practici internaționale. În special ne referim la faptul că proiectul păstrează mecanismul de contestare a deciziilor furnizorilor de informație în instanțele de judecată, instituind proceduri și termene speciale/favorabile.

Deși Convenția de la Tromsø admite expres că respingerea cererii de informații poate fi revizuită „într-o instanță de judecată sau în fața unui alt organ independent și imparțial”, există un consens internațional emergent în ceea ce privește avantajele instituirii unui organ specializat pentru asigurarea dreptului la informație (de ex. un comisar sau o comisie pentru informații). În acest sens e important de menționat că Convenția setează doar standardele minime în domeniul accesului la informații, statele fiind încurajate să adopte prevederi mai avansate în asigurarea dreptului la informație.

Instituirea unui organ specializat, independent, cu mandat larg în domeniul accesului la informație (adjudicarea contestațiilor, monitorizarea respectării legislației, recomandări de politici, etc.) are avantaje evidente, după cum au arătat și concluziile *Conferinței Internaționale Punerea în aplicare efectivă a dreptului la informație: de la o nouă lege privind accesul la informație la schimbări instituționale în Republica Moldova* organizate pe 9-10 iunie 2022 în Chișinău.

Astfel, metodologia Ratingului Dreptului la Informare – implementată de Centrul pentru Drept și Democrație folosit la evaluarea legilor din domeniul accesului la informație – atribuie secțiunii privind contestațiile 30 din 150 de puncte, cel puțin 20 dintre care fac referință la „un organ administrativ independent de supraveghere (de ex. un comisar pentru informații)” și la mandatul acestuia.

Considerăm că adoptarea unei noi legi, după mai mult de douăzeci de ani este o oportunitate importantă de a schimba conceptual abordarea statului în domeniul dreptului la informație și de a contribui esențial la consolidarea unei culturi a transparenței. Din acest punct de vedere, regretăm că autorii proiectului nu au examinat posibilitatea instituirii unui mecanism independent de implementare a legii (cel puțin acest lucru reiese din conținutul notei informative) și recomandăm ca la consultarea proiectului de lege să se țină cont și de această opțiune de politică.

Mai multe despre oportunitatea instituirea unei Comisii/Comisar al dreptului la informații în Moldova [aici](#).

9. Legea trebuie să prevadă și un mecanism eficient de monitorizare a respectării acesteia și de promovare a accesului la informație

În redacția actuală, proiectul Legii privind accesul la informațiile de interes public distribuie competențe privind monitorizarea asigurării legii și promovarea dreptului la informații între Oficiul Avocatului Poporului și Cancelaria de stat, ambele fiind instituții cu mandate largi și agende încărcate în domeniile lor de specialitate.

Cancelaria de Stat, potrivit proiectului, elaborează anual un raport privind examinarea și soluționarea cererilor de comunicare a informațiilor de interes public de către autoritățile publice, care analizează datele statistice din registrele autorităților publice.

Avocatului Poporului are aceleași atribuții ca și în privința altor drepturi ale omului: examinează cereri/plângeri în ordine generală, înaintează recomandări autorităților, promovează dreptul accesului la informație, iar deciziile sale sunt cu titlul de recomandare.

Constatăm că proiectul nu aduce o schimbare calitativă a felului în care este monitorizat și promovat accesul la informații. Acest lucru înseamnă că, în continuare, standardele de transparență vor fi implementate într-un mod sporadic, iar monitorizarea respectării acestora se va face în continuare de către ONG-uri sau grupuri de inițiativă în funcție de disponibilitatea resurselor.

Alternativa acestei situații ar fi instituirea unei Comisii/comisar privind dreptul la informație. Aceasta, ar avea printre atribuții, pe lângă soluționarea plîngerilor individuale privind încălcarea dreptului la informație și următoarele:

- Monitorizarea respectării legii de către autorități, cu constatarea neregularităților și încălcărilor, inclusiv celor sistemice, cu emiterea recomandărilor de redresare.
- Promovarea prevederilor legii și îmbunătățirea politicilor statului în domeniu.
- Instruirea persoanelor responsabile de furnizarea informației, elaborarea regulamentelor, ghidurilor practice și altor instrumente de implementare a legii privind accesul la informațiile de interes public.

Acest organ ar trebui să dispună de toate garanțiile necesare pentru independența funcției sale dar și de cunoștințele și abilitățile specifice domeniului, lucru care să fie reflectat și în procedura de selecție și încetare a mandatului.

Există reglementări model al acestei modalități de contestare, care pot fi preluate și adaptate în acest scop, de exemplu articolele 47-51 și 55-64 din Legea model inter-americană privind accesul la informații³.

³ <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/OAS-model-Law.pdf>